

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le trikrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. začasno št. 13.321.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 15 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 20 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 18.
»Naprejeva« številka obsredah
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetko-delavske zveze.

Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Prvi maj — praznik Dela.

Ni še dolgo tega, ko so imeli pravice samo lenuhi, dolžnosti pa samo delavci. Lenuhi so bili gospodje, in če je delavec zahteval svojih pravic, so se mu krohotali, in tudi delavci sami so se krohotali, ker niso razumeli, za kaj gre. Nastal je pogovor: »Jaz gospod, ti gospod, kdo bo pa delal?« Kajti gospod takrat ni delal ne na polju ne v tovarni, ne v pisarni, in če bi bil prijel za kakšno delo, bi ga drugi gospodje vrgli iz svoje srede kot nečastnega človeka — delo je bilo nekaj nečastnega.

To razmerje so morali delavci s silo odstraniti. Prvi maj je kot praznik Dela k temu največ pripomogel. Prepovedano je bilo praznovati ga, pa delavci so ga vseeno praznovali. Da so pa gospodje to praznovanje tudi videli, je bilo treba manifestacij, na ulicah so morali delavci pokazati, da imajo svoj praz-

nik, v delavnicah in zaduhlih stanovanjih jih gospodje ne bi videli. Zato so se proti vsem prepovedim tajno dogovorili in od raznih strani so prišli po malih skupinah sočasno na določeni prostor in tam jih je bilo potem toliko, da jih policija ni mogla ukrotiti, zborovali so slavnostno proti volji gospode. Mnogokrat je tekla njih kri, a vendar so na ta način ukrotili leno gospodo, da je priznala tudi delu pravico in da je končno tudi delavstvo dobilo volilno pravico in s tem potreben vpliv na javne zadeve.

Dandanes se nihče ne upa trditi, da delo ne zasluži časti, praznik Dela se praznuje nemoteno. Dandanes morajo gospodje tudi delati ali pa vsaj markirati delo, nikogar ni, ki bi se hvalil z lenobo. Če bi bili delavci izobraženi, bi bili gospodarji sveta in gospodom bi markiranje nič ne pomagalo, resnično bi morali delati.

Zato ni treba več javnih manifestacij z

močjo mase, ki je nekdanj krotila oboroženo policijo, danes je treba javnih manifestacij z močjo zavednosti, ki bo ukrotila oboroženo moč demagogije. Ni treba več telesnega, ampak duševnega vstajenja! Duševna moč delavstva se bo morala dvigniti, da ne bo več po tujih mislih delal ne kmet-tlačan, ne delavec-trpin, ne uradnik-hlapec, ampak da bodo delali po svoji skupni volji kot ljudje.

Te skupne volje danes ni, ker je proletariat razdružen. Razdružen je pa zato, ker ga razdružujejo kapitalisti potom svojega zlata in biča na eni, slavohlepni posamezniki na drugi strani. Enkrat za lažnivo vero drugič za narodnostjo, tretjič za praznimi obljubami, za vsemi mogočnimi frazami se ženejo delavci v boj drug proti drugemu, najžalostnejše pa je, če se ženejo za tem ali onim voditeljem in upajo, da jim bo on prinesel rešitev proletariata, ker je najbolj prebrisan. Takih prebrisancev je veliko, zato je toliko

Pregled organizacij SSJ in KDZ od oktobra 1923 do marca 1924.

(vpoštevajo se samo člani, ki so plačali prispevke, in organizacije, ki so obračunale pokrajinskemu tajništvu SSJ in KDZ v Krškem.)

Zap. štev.	Stalna štev.	Organizacije	Član "Sluge" s 31. marca	Rednih članov je bilo					Zamudniki	Prispevki teh zamudnikov		1924 v mesecu III.	Izmed teh članov so zadnji mesec plačali po Din														Pokrajinsko tajništvo, je prejelo:					
				1923			1924			D	p		predn. članov	pristopnina														progresiv. davka				
				X.	XI.	XII.	I.	II.						2	3	4	5	6	8	10	12	15	20	25	30	50	skupaj	popr. od člana				
																													Din	Din		
1	1	Bizeljsko		—	—	—	15	15																								
2	2	Brežice	4	14	14	14	6	9	6	8	40	11	10															21	—	1 90		
3	3	Celje	7	14	14	13	44	47	4	5	60	51	45	2		3	1											81	90	1 60		
4	4	Centrala	3	19	22	20	19	21				21	14	1	1	1												84	—	4 —		
5	5	Čatež	1	—	6	6	—	—																								
6	6	Črna moška org.	13	175	172	179	—	128	24	33	60	131	117	7	1	5													204	40	1 56	
7	7	Črna ženska org.	1	59	59	59	—	56				56	56																78	40	1 40	
8	8	Dravograd		—	10	9	—	—																								
9	9	Globoko	2	—	—	30	30	30																								
10	10	Gorje		30	30	—	—	5				5	5																7	—	1 40	
11	11	Hrastnik I.		41	40	39	—	37				36	27	3	3	1													68	60	1 90	
12	12	Hrastnik II.		—	—	17	—	—				20	20																			
13	13	Jesenice	2	52	52	54	—	30																								
14	14	Ježica		—	—	6	6	—																								
15	15	Liboje		—	—	—	—	15	2	2	80	17	17																23	80	1 40	
16	16	Litija		—	—	12	14	14				14	12																24	50	1 44	
17	17	Ljubljana	4	14	28	16	14	15				13	10																44	10	3 39	
18	18	Mežica	8	76	71	70	54	56	4	28	—	52	42	3	1	1	1												103	60	1 99	
19	19	Mislinje		9	9	9	8	7				6	6																84	10	1 40	
20	21	Sv. Peter pod Gor.		8	6	8	3	6				3	3																4	20	1 40	
21	22	Škale	1	45	45	45	46	46				49	47																71	40	1 46	
22	23	Škofja vas		12	12	12	—	9				9	9																	12	60	1 40
23	24	Šoštanj		11	11	11	—	—																								
24	25	Štore	1	40	41	43	46	47				47	46	1																66	50	1 41
25	26	Tacen		7	7	11	10	16				16	15																	26	60	1 66
26	27	Trbovlje	13	120	120	121	128	130				120	97	12	2	9														198	10	1 65
27	28	Velenje	2	24	27	27	17	33				46	41																	75	60	1 64
28	29	Videm-Krško	8	10	11	11	13	13				13	4	3	1	1														43	40	3 34
29	30	Vrhnika	5	—	—	—	15	19				20	17	2																42	—	2 10
30	31	Zabukovca		23	19	19	13	19	3	4	90	16	9	5	1	1														29	40	1 83
31	32	Zagorje		6	6	6	3	5				5																		11	20	2 24
32	33	Zg. Šiška		9	3	11	—	—	22	35	—	10	9																	16	10	1 61
33	34	Gorica pri Mariboru		—	—	—	—	—	37	50	40	21	21																	29	40	1 40
34	35	Cirkovce pri Marib.										24	24																	33	60	1 40
35	36	Lesce										18	9	2																48	30	2 68
Vseh rednih članov				92	818	835	878	504	849	102	168	70	850	732	45	17	27	4	10	10	1	1	2					161	1486	10	1 75	
Zamudnikov					171	171	171	461	102					Progresivni davek zamudnikov														168	70			
Vseh članov skupaj					989	1006	1049	965	951					pristopnina														61	—			
					Pokr. tajn. je torej prejelo v tem mesecu														1715	80												

strank! Od tod razcepljenost. Združiti se je treba. Pa ne na ta način, da se razni prefriganci združijo in kriče, da je proletariat že združen, ampak tako, da postavijo delavci sami svoje organizacije na temelju pravilnika, ki mora veljati za vse enako. Nobena oseba ne more biti kristal, okoli katerega naj se združi delavno ljudstvo, ampak pravilnik naj bo to, ki ga naj vsi delavci razumejo in se po njem ravna, pa bo proletariat takoj zopet močan! Demagogi pravijo, da to ni mogoče, ker je delavstvo še preneumno za to. Proletarci! Tu je dokaz, da to ni res! Potrudite se razumeti tabelo (1. str.), potem pa premislite, kako hitro bi bilo kapitalizma konec, če bi tudi vi storili pravočasno svojo dolžnost, namesto da čakate, kdo bo zmagal, da se zmagovalcu potem hinavsko pridružite.

Razno. NOVE NAGRADE

bi razpisali, pa ni sklepa, Tekmo pa uredništvo samo tudi brez sklepa lahko razpiše. Tekmujte vsi, ki znate misliti: Kaj je slabega v pravilih „Skupnega doma“ v današnji številki? Pošljite kritiko! Razmišljajte, debatirajte, popravljajte! Prvih 11 paragrafov je sklenil pokrajinski odbor dobesedno, nadaljnje pa le po vsebini in lahko še marsikaj takoj popravimo, še predno sprejme občni zbor „Sloge“ ta pravila končno veljavno za svoja. Člani pokr. odbora so dolžni sodelovati, dolžan je pa tudi vsak drug, kdor kaj ve in zna! Tvoje znanje ni tvoja zasluga, ampak zasluga vse družbe, torej pomagaj tej družbi do hitrejšega napredka!

Mnogo dobrega gradiva, ki so nam ga dopisniki poslali, smo morali odložiti za prihodnje številke, čeprav bi se prvomajskemu „Napreju“ izborna podala. Pa če ni prostora, ga ni. Sodrugi, sami poskrbite, da nam bo mogoče izdajati „Naprej“ v večji obliki in ne samo na dan Prvega maja!

K članku „Organizacije so naši kadri.“ Sodrugi, ki se ne spominjajo na boje pred 3 leti, ko je bil tednik „Ljudski glas“ še edini strankin list in je moral večkrat polemizirati proti Kristanovemu „Napreju“, ne bodo razumeli, kaj pomeni ta „hrastov list“ v našem članku. Kristana pomeni, ki je ovenel, popolnoma ovenel za proletariat, toda ker ni slabši, se ne da kar tako odpisati, ampak ga mora socialistično organizacijsko drevo izpodrinati z novimi, svežimi, močnimi poganki. Kdor razume, naj izvrši, ne pa da čaka na novega Kristana, da se bomo na novo razbili zaradi njega!

Iz „Glasnika presv. Srca Jezusovega“. (7. 7. št. 1. 1923.) Krščansko socialno delavstvo je dobro, pa še samo — nepopolno; popolno je šele krščansko delavstvo. [Str. 88.] Največ krivde pri splošni brezposelnosti ima — lenoba, mržnja do dela. [Str. 83.] Najboljši stebel države in človeške družbe je — dober hlapec. [Str. 82.] Najboljši politiki so — nedolžni otroci, ki državi prav nič ne škodujejo. [Zakaj pa imate vi, klerikalni maziljenčci, same prefrigane juriste in študirane lemenatarje na vodilnih političnih mestih?]

Šola v gostilni. V vasi Papeži ob Kupu se nahaja ljudska šola v gostilniškem poslopju. V prvem nadstropju pouk. v prtiličju pa razgrajanje gostov. Ta učitelj pač lahko predava o protialkoholnem gibanju! Dober tek!

Shodi 1. maja.

Hrastnik ob 1/10. dop. na prostem pri gostilni Domitrovič, pri postaji: Poročevalec s. J. Pastorek, — Ljubljana - Zg. Šiška - Tacen ob 16. uri pri Koširju v Tacnu. — Za Mežiško dolino letos v Mežici. Poročevalec s. K. Kocjančič. — Velenje - Škale ob 1/10. dop. v Pesjem pri g. Pleteršku na prostem, Poročevalec s. Zvonimir Bernot. — Celje. ob 1/2 10. dop. na Dečkovem trgu. — Litija - Smartno. Čas razviden na lepkih. Poročevalec na obeh shodih S. C. Böhm. — Zabukovca in okolica. Ob 10. dop. v Žalcu [gost. Janič] Poročevalec s. A. Leskošek, — Jesenice - Javornik - Dobrava. Poroč. s. J. Jeram.

Olga Besarabova.

Pri nas se imenuje z drugačnim imenom in tudi ni dozorela žena, temveč skoro še otrok, komaj osemnajstih let, Ljubica Ljubičičeva iz Beograda. Nazadnje še za ime ne gre, ker žrtve tega prekletega sistema v državi svobode in demokracije, je že brez števila, njihovih imen ne bomo nikoli vseh zvedeli.

Policija jo je obtožila, da se je pregrešila proti zasebni lastnini, ki si jo je nakradel ta od Boga postavljeni red. In ker ji greha niso mogli dokazati, so jo mučili, ubili so jo v zloglasnih zaporih beogradske „glavnjače“. Sledili so opisi tega strašnega zločina, da bi se človek za glavo prijel in znorel nad stvarmi, ki so pri nas mogoče. Tako smo čitali v nekem listu:

„Smrt je nastopila radi vnetja možganov, pljuč in pljučnice, Zdravnik splošne bolnišnice dr. Mitrovič je v svoji izjavi podal sliko o strašnem stanju Ljubičine, ko je bila prepeljana iz zapora. Po vsem životu je bilo opaziti sledove pretepanja. Na hrbtu so bili opaženi sledovi udarcev, široki kakor dlan roke. Leva kost lobanje je bila popolnoma razbita. Zato je nastala oteklina na obrazu, ki se je pričela gnajiti. Pojavljali se se tudi simptomi zastrupljene krvi. Po tej ugotovitvi je bila Ljubica prepeljana v kirurški oddelki v svrhu operacije, toda bilo je prepozno. Devojka je malo za tem umrla. Njene poslednje besede so bile: Nisem kriva... nisem kriva...“

In izkazalo se je, da ni kriva. Podjetje samo, v katerem naj bi bila bajla ukradla nekaj metrov blaga, je izjavilo, da je bila takšna tatvina sploh nemogoča. Blago so našli tam, kjer bi moralo biti!

In vendar je bila kriva. V toliko, da je bila delavka, hči iz tistega sloja, ki v tej državi ne uživa nobene pravne zaščite. Če bi kak zvišen falot ukradel polovico države, bi bil imenovan za ženija in bi dobil odlikovanje. Ves buržujski svet bi mu ploskal. Če je proletarec osumljen, da si je na nezakonit način osvojil kos kruha, ker mu ga sistem na zakonit način ne da, potem ga zaprejo do črnege, ubijejo ga. In Ljubičičeva so morali ubiti, zakaj bila je proletarski otrok, ni znala ukrasti polovico države, še kosa kruha ni ukradla.

Zgodí se včasih, da se veliki duhovni in farijeji zgražajo, kadar je proletarskega potrpljenja enkrat konec in poplača nestrpnost s tisočkratnimi obrestmi vse, kar se je izvršilo zločinov nad potrpežljivostjo. Še izgleda, da se bodo zgražali! Noben zdrav zob nam ne bo izdrt, ne da bi ga nam lažnivi zdravniki sedanje družbe poplačali!

Skrivne sile delujejo na tem, da se ta zločin zakrije. Policija se brani očitka, da bi bila žrtve dobila poškodbe v zaporu. Uprava beogradskega mesta je izdala poročilo, da ni bila Ljubica nikoli tepena v zaporu, temveč da je bila odpeljana v bolnišnico, kjer je obolela na influenco. Toraj je prišla v bolnišnico kar zdrava in je tam po nesrečnem naključju in v nadlego človečanski neoporekljivosti beogradske policije na takšni influenci umrla, da je imela od nje razbito lobanjo, iztečene oči, gnojne bule in po telesu takšne sledove, kakor da so od udarcev človeške dlaní! Bolj podlega cinizma nego je v tem poročilu beogradske mestne uprave, si človek ne more več misliti!

Ko zločina ni bilo mogoče več zakriti, je zastokal tudi buržujski tisk nad pokvarjenostjo svojih plačanih krvnikov v glavnjači. Oglasil se je celo g. minister ter obljubil, da bo dal zadevo strogo preiskati. Mi vemo, kako se takšne reči vršijo: mrcvarijo jih in mrcvarijo toliko časa, da uidejo ljudem iz spomina, nekega dne izdajo uradni komunikate, da policija z Ljubicami ni imela nikakršnega opravka in da je „vse povoljno urejeno“. Stvar je zaspala, pridejo novi zločini, kdo se bo na stare skliceval?

Ampak zločini ne bodo pozabljeni, naj jih še tako mrcvarijo in zakrivajo! Zakaj odplačeval bo zanje ves sistem in pri obračunu noben krivec ne bo ušel! Niti oddalec nam ne pade v glavo, da bi omejili obračun samo na tiste, ki jih buržujski tisk danes še sam označa za krivce, zato ker vseh dejstev vendarle ne more zamolčati. Mi vemo, da išče samo

par krivcev zato, ker se boji pokore za vse krivce. In teh je toliko, kolikor je kapitalizma nad nami. Obtožujemo ves sistem, ki nam deli svojo pravico in si jo pušča potem varovati z uniformiranimi analfabeti, idioti in sadističnimi zverinami. Obtožujemo sistem, ki je dal z obznanimi in zakoni o zaščiti kapitalistične samogoltnosti analfabetom, idiotom, zverinam pravico, da smejo izvrševati nad proletariatom zločine, kakršnekolik se jim zljubi.

Zato pravimo: Ne samo direktni krivci, temveč tudi vsi zagovorniki sistema, ki krivce omogoča, bodo dajali odgovor. Prekleti pa naj bodo tudi tisti proletarci, ki dobro poznajo ta sistem ubijanja otrok in nedolžnih, pa čepijo zakrknjeno ob strani, namesto da bi še sami pomagali ustvariti novo pravico, novo družbo ljudi!

Specifikacija »Napreja« in »Ljudskega glasa«.

	dal		prejel	
	Din	p	Din	p
naročnine „N“ v gotov.	12.716	73		
„N“, dolžniki	11.292	96		
„Lg“ v gotov.	5.223	50		
„Lg“, dolžniki	5.614	—		
inserati v gotovini	3.251	17		
„Lg“, dolžniki	2.259	33		
prodaja razno	359	50		
razno	1.053	90		
tisk			690	30
časopisni papir			21.688	54
inseratni davki			6.598	39
vrnjeni inseratni davki	97	20	265	50
poština	28	70	2.016	30
sočni in pravdni stroški (brez potnin)			1.513	75
plače			9.000	—
skupaj	41.896	99	41.772	78

Specifikacija uprave

	dal		prejel	
	Din	p	Din	p
plače	9.416	66	22.173	80
zavarovalnine	906	92	322	50
poština	2	50	259	—
stanarina			375	—
kurjava in razsvetljava			1.399	—
obresti			956	10
pisarniške potrebščine			597	50
publikacije	3.500	—		
„Sloga“ pavšal za upravo	1.800	—		
razno	92	80	742	91
skupaj	15.718	88	26.825	81

Specifikacije dolžnikov

	dal		prejel	
	Din	p	Din	p
bilanca 31. XII. 1923.			155.134	40
naročniki „Napreja“			13.552	29
„Ljud. glasu“			5.614	—
publikacije	1.490	37	5.961	50
razno	131	—	116	—
skupaj	1.621	37	180.378	19

Specifikacija upnikov

	dal		prejel	
	Din	p	Din	p
bilanca 31. XII. 1923.	164.237	20		
odplačano			9.910	08
tiskarni za „Naprej“	8.198	49		
„Vorwärts“	1.209	75		
razno	15.564	54	2.000	—
obresti	426	94		
račun zadolžnic	55	—		
skupaj	189.691	92	11.910	08

Specifikacija razno

	dal		prejel	
	Din	p	Din	p
inventar	2.961	40	43.610	59
tiskovni sklad	1.561	20		
sklad proti rop. vitezmom	289	65		
razno	1.786	25	175	—
Rezervni sklad:				
gotovina iz leta 1922	5.651	29		
tisk. sklad iz l. 1923	14.851	60		
sklad proti rop. vit. 1923	1.021	—		
prebitek iz leta 1923	20.135	13		
skupaj	48.257	52	43.785	59

Prvi maj boste najlepše praznovali, če se vzdržite alkohola in se potrudite za razširjanje zavednosti, kar je najbolj mogoče z odkritosrčnim, brezobzirnim tiskom. Pridobivajte naročnikov za „Naprej“, „Ljudski glas“, in „Vorwärts“.

Gospodarstvo naše stranke za I. četrtletje 1924.

Posamezni računi		Promet				Izguba in dobiček				Bilanca 31. 3. 1924.			
		posamezni računi so								aktiva		pasiva	
		dali		prejeli						Din		p	
Št.	Ime	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p		
1	blagajna	44.678	88	49.083	19			4.404	31				
2	čekomni račun št. 11.959	14	11	910	66			896	55				
3	čekomni račun št. 13.321	37.384	17	37.672	58			288	41				
4	organizacije	6.058	75				6.058	75					
5	„Naprej“ in „Ljudski glas“	41.896	99	41.772	78		124	21					
6	„Vorwärts“	696	39	1.761	78	1.065	39						
7	publikacije	20.178	—	10.601	22		9.576	78					
8	potnine in dnevnice	1.020	—	2.515	10	1.495	10						
9	uprava	15.718	88	26.825	81	11.106	93						
10	„Sloga“	21.654	20	21.654	20								
11	dolžniki	1.621	37	180.378	19			178.756	82				
12	upniki	189.691	92	11.910	08					177.781	84		
13	razno: tiskovni sklad	1.561	20							1.561	20		
14	roparski vitezi	289	65							289	65		
15	inventar	2.961	40	43.610	59			40.649	19				
16	rezervni sklad	41.659	02							41.659	02		
17	razno	1.786	25	175	—			1.611	25				
18	prebitek					3.703	57			3.703	57		
		428.871	18	428.871	18	17.370	99	17.370	99	224.995	28		
										224.995	28		

Boj za konsolidacijsko točko.

Zedinjenje ali po domače združenje proletariata na Slovenskem napreduje dan na dan za toliko, za kolikor več delavcev izpregleduje, da je združenje res potrebno, in za kolikor več delavcev je pripravljenih pri tej združitvi tudi res sodelovati. Napredovanje tega združenja gre seveda počasi, saj živimo v reakciji, ki delavnemu ljudstvu v industriji in pri obdelovanju zemlje ne pusti do oddiha, tako da nima ne sredstev ne časa za organizacijsko delo, posebno še pri tako velikanski organizacijski razcepljenosti: vsak mesec je kje kak kongres, vsak teden kak občni zbor, vsak dan kakšno zborovanje z običajno „dolžnostjo udeležbe“, raznih sej je toliko, da ne moreš biti na vseh, če bi tudi pozabil na delo in kruh in živel od samih sej. Te organizacijske razcepljenosti ne bo, ko bo proletariati združen — takrat bo delavec zopet lahko izvrševal svoje organizacijske dolžnosti in organizacije bodo zopet močne. Tega se kapitalisti boje, zato pošiljajo svoje agente med delavstvo, da ustanavljajo vedno nove in nove organizacije. Navadni agenti pa zdaj niso več dovolj, proletariati ne veruje več tako slepo, kakor je verjel pred par leti, danes veruje samo tisto, kar vidi. Kdor pa vidi, ta ne veruje, ampak ve. In kdor ve, ta je zaveden. Zavednih pa ne zapelje nikdar več noben krič. Zato so kričarji agenti odigrali svojo ulogo.

Nezavednega proletariata je pa še zelo veliko in volilno pravico ima. To vedo kapitalisti. Zato pošiljajo med proletariati njegove nekdane voditelje: Kristana in Koruna. Kristan ima v rokah Konsumno društvo za Slov., Korun pa Strokovno komisijo. Kristan hoče iz članov Kons. društva ustanoviti novo stranko, Korun jo je že ustanovil in upa, da ji bo poskrbel tudi člane, če se mu posreči odtrgati kak lep kos od strokovnih organizacij, za zdaj pa šteje vse člane strokovnih organizacij za svoje, kakor Kristan člane Kons. društva. Toda ne ti ne oni ne verujejo ne Tonetu ne Korunu, na dejanja čakajo, dejanj pa seveda ni in jih ne bo, kapitalisti vendar ne bodo delali proti sebi!

Kristan drži v rokah Blasnikovo, Korun pa Ljudsko tiskarno, tako bo ostalo, dokler jima proletariati obeh sam ne izvije iz rok s tem, da se združi in bosta potem obe tiskarni delali svojima gospodarjema le same zguhe. To pot kapitalisti dobro vidijo, zato tako zvesto pomagajo obema, da bi se vsaj enemu posrečilo zajeti toliko nezavednih, da bi lahko kazal na svojo „močno“ stranko in prisilil zavedne na kolena. Seveda je vse zastoj: zavedni ne pojdejo nikdar več na kolena niti pred Kristanom niti pred Korunom, niti pred obema, pa če se še tako lepo združita in dogovorita, da si bosta plen po bratovski razdelila. Konsolidacijska točka ne bo ne dr. Korun, ne Tone Kristan, ne njun združen kapital, ampak — pravilnik. Za tiste, ki tega še vedno ne verujejo, objavljamo kravjo kupčijo med dr. Korunom in Kristanom, pri kateri je mešetaril švigašvaga Svetek, kričavi agent za moskovski (Bela Kunov) denar iz l. 1919, ki se je potem vdal Kristanu, ki je pozneje šel k organizacijam iskati zaupanja in ki je potem to zaupanje kot član načelstva SSJ prodal dr. Korunu, kot predsednik Strokovne komisije pa dr. Korunu in Kristanu, tako da je k svojim neštetim funkcijam postal še član koruptnega načelstva Kons. društva za Slov. Ta kravja kupčija bo tvorila zelo važen del zgodovine proletarskega gibanja na Slovenskem, zato si jo po večkrat dobro prečitajte, razložite drugim in — spravite!

G. Svetek je [kot oseba, brez štamplje kake organizacije] razposlal vsem delegatom Kons. društva za Slov. sledeče pismo in 23 strani dolgo okrožnico. Pismo se glasi:

Ljubljana, dne 12. marca 1924.

Cenjeni sodrug!

Iz razposlane okrožnice ste razvideli da bo kongres Konsumnega društva imel reševati silno važna vprašanja.

Nujno je potrebno, da vsak delegat vsa ta vprašanja natančno pozna, predno se bo odločil za eno ali drugo stvar. Zato sem bil pooblaščen od več delegatov, naj skličem pred kongresom sestanek vseh delegatov, na katerem bomo ta material podrobno obdelali.

Ta sestanek se bo vršil v soboto 15. t. m. ob 2. popoldne v dvorani restavracije pri Levu na Gosposvetki cesti. (Nasproti protestantske cerkve.)

Za slučaj, da bi vam vaša podružnica ne hotela plačati stroške za ta dan, smo zbrali nekaj denarja in bomo stroške, ki so v zvezi s to konferenco povrnili.

Konferenca je za nadaljno konsolidacijo proletariata odločilne važnosti, zato Vas nujno prosim, da jo gotovo posetite!

S sodružnim pozdravom!

F. Svetek.

Omenjena okrožnica se glasi takole:

V informacijo.

Zaupno obvestilo za delegate Konsumnega društva za Slovenijo.

Z ozirom na to, da stojimo pred občinim zborom Konsumnega društva za Slovenijo, ki pomeni

važno razdobje v razvoju delavskega gibanja v Sloveniji, predlagamo delegatom naslednje informacije, ki jim bodo dale možnost, da razna vprašanja o katerih se ob priliki tega kongresa piše in govori, tudi sami presodijo.

Opozicionalni delegati ljubljanskih prodajalen.

I.

Povratak g. Kristana.

Ko se je vrnil lani g. Kristan v delavski pokret, se ni potrudil, da bi z dejanji razpršil globoko nezaupanje do njegovega gospodarstva in politike, ki mora navdajati vse one, ki oboje od blizu poznajo. Na drugi slrni pa je vsakemu jasno, da želi delavstvo miru in da je razkolov sito.

Z ozirom na ta položaj je sklepalo o taktiki napram Kristanovemu povratku pokrajinsko načelstvo SSJ [Korunovci Op. ur.]

Na to sejo se je povabilo tudi predsedstvo Strokovne komisije, ki je o tem vprašanju že tudi razpravljalo. Na tej seji se je sklenilo, da je treba podati vse dokaze zato, da ne želimo novih razdiranj.

Sklenilo pa se je nadalje tudi: 1. Z ozirom na to, kar je obema konzorcijema o g. Kristanu znano, ni mogoče sprejeti brez boja njegove kandidature v načelstvo ali nadzorstvo Konsumnega društva za Slovenijo. [Korunova stranka in Strokovna komisija sta dva konzorcija!! Opr. ur.]

2. Potrebno je, da je načelstvo Konsumnega društva po svoji večini tako, da ne bo slepo orodje Kristanovih namer in načrtov, da ne bo funkcionalno tudi takrat, kadar bi bili naperjeni ti načrti proti interesom pokreta in morda celo Konsumnega društva samega, kakor se je to dosedaj čisto videlo.

3. V ostalem se načelstvo ne sme sestavljati po strankarski frakcijski politiki.

To stališče sta po nalogu seje ss. Svetek in Golmajer sporočila načelstvu Konsumnega društva za Slovenijo. Kot odgovor na to je izšel v Konzumentu članek „Zadruga in politika“, ki je podal bojno napoved.

Z ozirom na poročilo o odporu, na katerega je ta članek naletel, je iskal Kristan stike s s. Korunom, ki je g. Kristanu po razgovoru izjavil, da obsejajo v najvažnejših vprašanih sklepi, ki se bodo Kristanu pismeno sporočili.

Tako je prišlo do izmenjave sledečih dveh pism:

1. Pismo na g. Kristana:

Gospodu Antonu Kristanu,
predsedniku Zadrugne banke
v Ljubljani.

Z ozirom na Vaš razgovor z dr. Korunom si Vam usojamo sporočiti, da je razpravljal o položaju naše politično, strokovne, kakor gospodarske organizacije in o možnosti sodelovanja z Vami tako pokrajinski odbor SSJ za Slovenijo, kakor odbor Strokovne komisije in da je zavzel pri tem tole stališče:

1. Da ne smemo nikogar od sodelovanja v pokretu odbijati in tudi Vas ne, da je pa treba postaviti to sodelovanje brezpogojno na temelj, ki bo zmožen res konsolidirati pokret.

2. Vaša misel, naj se ustanovi v svrhu konsolidacije pokreta nova socialistična stranka je v prekom nasprotju s taktiko, ki je v svrhu konsolidacije pokreta po našem mnenju potrebna.

V Sloveniji združujejo strokovne organizacije nad 8000 redno plačujočih, napram komunizmu jasno opredeljenih članov, ki pa se politično delijo v pristaje oficialne socialistične stranke Jugoslavije in Bernotove skupine.

V ostali Jugoslaviji so omembe vredne strokovne organizacije le Opći Radnički savez s 6000 redno plačujočimi člani in Savez Metalnih Radnika Jugoslavije s 4000 člani [izven Slovenije] — vse ostalo je razbito in neznačno. Komunisti imajo vso moč in simpatizantih, ne v organizaciji, ker v aparatu, ki ga vzdržuje s približno 400.000 K značajno mesečno podporo Tretja internacionala.

Fabjančičeva skupina je dosedaj brez organizatoričnega zaledja. Politična akcija po Vašem vzoru ne bi mogla bolj računati na Bernotovo skupino, kakor oficialna Socialistična stranka Jugoslavije. Na komuniste ne more računati, ker je potreben v to dogovor z Moskvo. S Fabjančičevo skupino je zblizanje mogoče — mora da najprej pokazati svojo moč in svoje namere.

Zato je Socialistična stranka Jugoslavije, ki predstavlja tudi potreben mednarodni okvir, edina konsolidacijska točka za pokret. Vsaka nova akcija bi bila brez izgledov, pač pa bi težko oškodovala še to konsolidacijsko delo, ki je mogoče. Politično delo mora iti radi tega v tem pravcu, da se z napornim, poštenim in samostojnim delom vpostavi atmosfera zaupanja in da se za stranko zopet pridobi Naprejeva skupina v celoti ali njenih delih.

Razmerje med oficialno Socialistično stranko Jugoslavije in med Naprejevo skupino je v resnici ugodnejše, kakor to na zunaj izgleda, ker oficialna SSJ proti Bernotovim organizacijam namenoma ni postavljala nikjer protioorganizacij in so radi tega v teh organizacijah če vedno močni deli, ki se strinja jo z zgoraj označeno politiko.

3. Za zopetno vpostavitve zaupanja je potrebno:

Da se Blasnikova tiskarna pokretu vrne. V to

svrhu je potrebno, da dobi poleg delnic Republišanskega združenja za večino potrebno število delnic kake druga delavska organizacija. Samo po sebi umevno je, da so mogoči pod istimi pogoji tudi dogovori glede Ljudske tiskarne, ki bi razpršili vsak dvom, a smo hoteli ohraniti tam samo večinsko konstelacijo, ki ohranja tiskarno za namene pokreta.

3. Glede Konsumnega društva za Slovenijo je za uposlavitve zaupanja potrebno, da se da članstvu sorazmernejši in večji vpliv v načelstvu. [glej prilogo], pri čemer je prilegniti vse, ki so za konsolidacijo pokreta, brez ozira na struje. [Tu omenjeno prilogo je dobil samo Kristan s tem dopisom. delegati ne. Op. ur.]

Razven tega mora Konsumno društvo za Slovenijo svojo nalogo kot gmojna zaslomba pokreta na ta način izvrševati, da žrtvuje za pokret vsote, ki bodo v razmerju s tem, kar je žrtvovalo društvo nekdaj.

Te zaslombe je decetralizirati, tako, da bodo v korist vsem, ki Konsumnega društva zlobno ne rušijo. To bo nevtralnost, ki bo vračala zaupanje in ustvarila predpogoje brez katerih ni mogoče misliti na pravo ozdravljenje pokreta.

5. Gospodarstvo konsuma mora biti realno, kar se mora pokazati zlasti s tem, da se bančni krediti z vsemi sredstvi zmanjšajo.

6. Pod pogoj, da se izreče za te vidike, bomo za te smernice sicer naprej delali, ali popolnoma konstruktivno — brez izpadov proti Vam. Ustavili bodemo pod temi pogoji tudi članek, ki ima iziti v pondeljkovem Socialistu in ki se obrača strogo proti Vašemu članku v Konzumentu.

7. Zadrugne banke ne smatramo več za zavod, ki bi ga moglo danes naše zadrugništvo držati. Zato smo na njej desinteresirani in pripravljeni uravnati svoje razmerje do nje kakor proti prijateljskemu zavodu, ki stoji izven pokreta. — Prosimo Vas, da blagovolite čimprej sporočiti, če osvajate te smernice in če smatrate, da je na teh temeljih mogoče priti do sporazuma in sodelovanja. Zaedno Vam sporočamo, da pooblaščamo sodr. dr. Koruna, da se more z Vami v okviru tega pisma natančneje porazgovoriti. Blagovolite se toraj obrniti na njega [telefonska številka 136].

Z odličnim spoštovanjem

Za Strokovno komisijo za Slovenijo:

Jože Golmajer l. r.

Za pokrajinsko načelstvo SSJ.

Filip Uratnik l. r.

2.) Odgovor g. Kristana.

Gospod dr. M. Korun, odvetnik

Tu.

(Za Strokovno komisijo in pokr. načelstvo SSJ)

Potrjujem prejem dopisa z dne 1. jan. 1924. (v resnici 2. febr. 1924), ki sta ga podpisala za Strokovno komisijo Golmajer in za pokrajinsko načelstvo Filip Uratnik, Istotako sem prejel eno prilogo.

Jemljem z veseljem na znanje temeljno načelo, pod 1) da ni nikogar od sodelovanja odbijati in tudi mene ne, kar pomeni velik napredek proti izvršenemu dejstvu, da se je meni na spomlad 1923, ko sem plačal članarino za „Svobodo“, po pošti vrnil denar, češ, „te ne maramo“. Jemljem na znanje in se povsem strinjam, da je vsako sodelovanje postaviti brezpogojno na temelj, ki bo zmožen pokret res konsolidirati.

Glede točke 2) je moja misel glede zedinjenja vseh delavskih socialističnih grup v Sloveniji s tem, da se ustanovi nova socialistična stranka, v prekom nasprotju z Vašim nazorom v tem pogledu; obžalujem, da se z Vami ne strinjam. In to iz sledečih razlogov:

a) vsako zedinjenje se mora izvršiti tako, da ni ne premaganih ne zmagovalcev;

b) za vsako zedinjenje je vredno prinesiti pa četudi največje žrtve, samo da se pomaknemo bližje cilju.

Danes je res še skupno delovanje Vaših in Bernotovih ljudi v strokovnih organizacijah — ali v bodoče?

Fakt, da so v strokovnih organizacijah kovinarjev (Jeram, Jakopič, Beguš, — jeseniški revir: volitve na Koroški Beli in na Jesenicah!) in v organizacijah rudarjev (preds. Krušič, Mežica, Črna, Velenje!) močnejši Bernotovci — da je celjsko strokovno tajništvo v rokah Bernotovca; ta bo dal Bernotu za njegovo razdiralno delo mnogo opore in Vam vedno manj nade na skorajšnjo zedinjenje.

3. Enak pogoj je v gospodarskih organizacijah. Konsumno društvo za Slovenijo ima v filijalah Črna I, II, Mežica, Kor. Bela, Sava, Gorje, Sv. Lovrenc na Pohorju, Ljubljana I. — Bernotovo večino. Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku je v Bernotovih rokah. Istotako je Trboveljski Delavski Dom po Krušiču težko ogroževan.

Vaše idealno mišljenje, da se bo Bernotovce pridobilo po Vaši poti, spoštujem in visoko cenim, ali sem prepričan, da bi po moji poti popreje prišli do potrebnega uspeha oz. rezultata, ker bi se delavci Jesenic, Gorj, Mežice, Črne, Velenja, Celja, Trboveljskega revirja ne ustavljali pozivu „delavci skup“ — narobe, z veseljem bi šli v skupno soc. stranko, ki naj bo v bistvu SSJ kakor jo imate Spretno urediti to, in šlo bi.

Sicer pa sta to dva nazora, o katerih je mogoče razpravljati brez škode na točko 1, poslednji odstavek.

3.) Glede Blasnikove tiskarne moram poudariti, da je to delniška družba in stvar taktike je: kdo gospodari v njej. Bil bi potreben razgovor z Rozancem in Kmetcem. Pripravljen sem sodelovati pri tem, kakor pri vsaki akciji, ki vodi za zedinjenjem in zboljšanjem sedanjega stanja.

4.) Kar se tiče predloga glede načelstva v Kons. dr. za Slov. se z njim ne strinjam, ker je neuporabljiv. Načelstvo mora biti skup na enem kraju. Kdor pozna ustroj in delo tako velike zadrage kakor je imenovana, ve, da je absolutno nemogoče akceptirati citirani predlog, ker vse, kar ta namerja, je itak določeno nadzorstvu. Ako je to na mestu in kaj vredno, ne more načelstvo ničesar ukreniti, kar bi ne bilo prav. Če pa niso ljudje za rabo, je pa vseeno, kje kdo je. Če je za nič, bo v načelstvu za nič in istotako v nadzorstvu. Odvisno je torej vse od ljudi in ne od stilizacije pravil.

Glede ostalih zahtev 4, 5 bom lahko odgovoril po dogovoru z načelstvom.

6.) To točko zavračam kot neumestno. Radi moje osebe lahko izide kjerkoli napad name. Meni napadi ne škodujejo. Vodilno misel članka v Konzultu zagovarjam pod 2). Mnenja sem, da izpadi proti osebam niso najbolj priporočljivi.

7.) Glede Zadrage banke akceptiram predloženo stališče. Končno sem za složno in sporazumno delo z vsakim, kdor hoče koristiti delavskemu ljudstvu in pripomoči soc. ideji do uspešnejšega razuma. Ker vem, da hočete tudi Vi to, je jasno, da je pri obojestranski dobri volji sporazum in složno delo mogoče.

Toliko v odgovor — za vsak razgovor vedno pripravljen.

Pozdravljam

Anton Kristan.

Z ozirom na ti pismi pripominjamo:

Točka 4 in 5 našega pisma odgovarja celjskim sklepom in je jedro dopisa. Točka glede Blasnikove tiskarne se je vpostavila, ker je Kristan z dr. Korunom v razgovoru izjavil, da je pripravljen in zmožen pripomoči tem delavskim organizacijam do večine.

Točka 1. dokazuje tistim, ki nam očitajo prepirljivost, da nam je šlo le za stvar.

To točko smo zapisali — vkljub vsem delnim ugovorom — da dokumentiramo, da računamo z dejanji in bodočnostjo, ne pa z osebami in preteklostjo, kar mora biti temelj za vsako konsolidacijsko delo.

V točki 4 je povedano tudi to, kar smo v članku „Zadruga kot gmožna zaslomba pokreta“ v Delavcu in Socialistu javno povedali. Glavni poudarek je tu na tem, da zadruga ne smejo delati politike, ne z namernim odtegotovanjem inseratov in drugih sredstev, ne s pristranskim dejanjem. Kristan tudi — kakor je razvidno iz njegovega odgovora — ravno te točke ni izrecno odklonil. V ustmenem razgovoru pa je govoril celo o dnevniku, ki ga bo on vzdrževal. Odklonil pa je celjske sklepe. Zato je neresnica, če zatrjuje okrog, da je hotel kdo od njega denarja in da izvira naš boj od tod, da ni hotel dati denarja. Zadruga banke danes delavski pokret ne more več držati. V tej banki je danes le 3 milijone denarja naših zadrug in ustanov med 12 milijoni delniškega kapitala. Devet milijonov in s tem večina ni v delavskih rokah. Zadruga banka je torej popolnoma privatna kapitalistična banka. Ker se je spomnil Kristanov odgovor vkljub lepim besedam stvarno za skoz in skoz odklonil, se je začel boj v časopisju s članki „Zadruga in politika“, „kaj je neumestno?“, „Zadruga kot gmožna zaslomba pokreta“ in zlasti s „Poslanim“ od g. Kristana v Produkciji in od s. Uratnika v „Socialistu“.

Ta polemika je obojestranski stališči dovolj pojasnila in pokazala, zakaj se je v Celju tako sklepalo. Trditvam nasproti pa so se postavile protitrditve, grožnje, in nihče sedaj ne ve, kaj naj o teh trditvah sodi. Zato vam podajamo gradivo, na katerem sloni ta polemika.

To gradivo je sledeče.

[Potem sledi Žalerjeva afeta [napisana na 3 straneh], nato afeta z oljem in kavo pri Nakupovalni zadrugi [na 9 straneh] in končno afeta z Blasnikovo tiskarno. Pri vseh igra Kristan ta to žalostno ulogo, da bolj ni mogoče. N. pr. citamo tam te besede:]

Na podlagi Žalerjevih trditev je nato državno pravdnistvo v Ljubljani dne 31. 5. 1919 odredilo, da se zasliši Anton Kristan kot osumljenec radi pregreška veriženja po § 24 t. 4 naredbe avstr. vlade z dne 24. 3. 1917 dr. zak. 131, mogoče tudi radi hudodelstva poverjenja po §§ 183, 184 K. z. ev. goljufije po § 197 in 200 k. z.

Ker je bil Anton Kristan takrat državni poslanec je sodišče zahtevalo od Začasnega narodnega predstavništva v Beogradu, da se Anton Kristan izroči. Ta akt pa se toliko časa v državnem zboru ni rešil, da je Anton Kristan postal minister. Takrat pa je državno pravdnistvo ustavilo sodnijsko postopanje proti Antonu Kristanu [dne 10. juli. 1919.]

[V varstvo, da ne pride v načelstvo Kons. dr. tak mož, vabi Svetek na koncu svoje [Korunove] okrožnice na poseben predstavek delegatov, dela vodo za enotno fronto proti Kristanu in roti, da borba med opozicijanci ne sme nastati, čeprav so med njimi tisti, ki so pri teh Kristanovih aferah „z molčanjem soudeleženi“ [Korun, Uratnik, Koren, Svetek itd., sploh Korunovci]. S tem so že sami v naprej

povedali, da se boje pameti delegatov in da jih hočejo pripraviti: „ves nastop mora biti strogo premišljen“. Na tej konferenci je bil potem navzoč seveda tudi Kristan sam, in nikogar ni bilo sram z njim govoriti — sicer so mu pa Korunovci izrecno pisali, da nočejo „nikogar odbijati, tudi Vas ne“, in je Kristan v svojem odgovoru izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, tem bolj ker ga lani „Naprejevci“ niso hoteli sprejeti niti v „Svobodo“. Tudi je Kristan v svojem pismu opomnil, da so ljudje vse, pravila pa nič. Tako je s pomočjo Svetka dosegel, da so ostala v Kons. društvu stara pravila in stare osebe, le Svetek je prišel še zraven, ki zaradi konsolidacije delavskega gibanja noče odbijati takih mož kakor je Kristan.

Kdor bo te dokumente dobro prečital, bo razumel, zakaj so vsi koruptni voditelji proti pravilniku in zakaj toliko govore o zedinjenju in konsolidaciji. Mi ostanemo neomajni! Za nas ostane edina konsolidacijska točka naš pravilnik. Kdor tega pravilnika ne mara izpolnjevati, mora prineči boljše, ne pa govoriti, da so ljudje vse, pravila pa nič, pri tem pa zahtevati, naj se delavstvo zbere okoli — korupcijskega blata. Svetek se s Svetkom lahko združi in napravi enotnost med vsemi predsedniki, ki se imenujejo Svetek. Delavstvo se pa ne imenuje Svetek, delavstvo brez pravilnika nihakor ne more biti združeno.]

O Udarnikih.

Kakor je neumno, če ustanavlja kdo socialistične banke, tako je tudi neumno, če ustanavlja kdo socialistične vojske. Socialističnega militarizma ni, kdor rešuje spore s palicami in puškami, ta je proti socializmu. To Udarniki dobro vedo, zato so svoje udarharstvo skrili za „rediteljstvo“. Reditelj ali po domače policajev pa tudi ni treba, ker se znajo razsodni ljudje sami urediti. Policaje potrebuje le nasilni družabni red, n. pr. občina in država, ki te nič ne vpraša, ali hočeš plačevati prispevke ali ne, ali hočeš biti njen član ali ne, ampak ti predpiše davek, in če ga ne plačaš prostovoljno, pride policaj s bajonetom po tvojo kri. Tam je policajev treba in jih bo treba toliko časa, dokler bo kaj takih ljudi, „ki jih politika nič ne briga“. Socialistične organizacije pa združujejo samo prostovoljne člane, za red skrbijo ti pravilniki, ki ni oktroiran [vsiljen], ampak po prosti volji dogovorjen in zapisan in v javnosti razglašen, da ga vsak pozna. Tudi prispevki so po prosti volji dogovorjeni in tako odmerjeni, da vsak sam ve, koliko mora plačati. In če kdo ne plača, ne pride policaj ali eksekutor, ampak dotičnega odbor samo izbrše, da ni več član, pa je vse opravljeno. Čemu policaj? Pravijo, da je treba na shodih delati red. Kakšen red in na kakšnih shodih? Ali nam je dandanes še vedno treba shodov, kamor pošiljajo nasprotniki svoje agente, ki napajajo nevedneže, da delajo potem nemir in onemogočijo resen razgovor? Saj vendar nismo več tako neumni, da bi hoteli pregovarjati plačane agente, ki so plačani zato, da ne razumejo, ali pa pijance, ki so se napili zato, da pozabijo na svoje človeško dostojanstvo! Sklicujete shode za svoje člane, pa vam ne bo treba nič rediteljev. Če pa hočete pokazati, da nimate nič tajnosti in da vas smejo vsi poslušati, napišite, da imajo na vaš shod dostop tudi nečlani, ki pa ne smejo govoriti, še manj pa nemir delati. Na tako sklican shod vam ne bo prišel noben agent in noben pijanec, ampak samo trezni ljudje.

Seveda — vi nimate članov, zato sklicujete javne shode, da imate več poslušalcev, ki jih upate vjeti na limanice demagogije. Za te člane se pa tepejo tudi drugi demagogi, tako pride do nemira in rabuk in v teh rabukah potrebujete svojih policajev, da bodo nasprotnikom zavezali usta in da bodo morali vsi backi poslušati samo vas in da boste potem po svetu lahko trobili, da je bila dvorana „nabasano polna“ in da so „vsi z zanimanjem poslušali resna izvajanja“ vaših govornikov, in da je „masa“ nesla nasprotnike ven, ker drži vsa z vami.

Jasno je, da se na ta načina ne da priti do potrebne konsolidacije proletariata. To je posebno dokazal zadnji shod v Ljubljani 24. aprila, na katerem naj bi bil poročal tajnik amsterdamske Strokovne Internacionalne, s. Sassenbach. Kadar pride kak tujec sploh, posebno pa predstavnik vsega strokovno organiziranega proletariata, bi bilo treba poskrbeti za dostojno vršitev shoda, posebno ker smo zelo potrebni, da ne le citamo, ampak tudi slišimo govoreno besedo moža, ki ima pregled čez vse organizacije sveta. Vi ste pa hoteli to priliko zlorabiti za politično „partijo“ g. dr. Koruna, zato ste sklicali javen shod in na lepkih podpisali razen Strokovne komisije tudi Korunovo politično stranko. Klerikalci znajo intrigrirati, komunistični plačanci pa še bolj, oboji skupaj pa najbolje, tako so lepo skupaj nastopili proti tem Korunovim nameram in — shod razbili. Pri tem je zelo interesantno, da so razbijali stranko svojega župana dr. Periča, ki je kot Kocmurjeva dedščina prešel h Korunovcem, na magistratu ima pa še vedno klerikalce in komuniste za svoje zveste zaveznike. Mož ni prišel do besede in se je šele po razbitem shodu v gostilni pri „Roži“ lahko razgovarjal s s. Sassenbachom. Torej enotna fronta niti toliko ni pomagala, da bi se mogel mirno vršiti važen shod! Še bolj interesantno je pa dejstvo, da so gg. komunisti v zvezi s klerikalci nastopili z razbijanjem na dan četrte obletnice

Zaloške ceste. Ali ni pravilno, če take komuniste potem odkritosrčno in brezobziren proletarec imenuje cucke? Hotelo smo te besede v članku „Dve klerikalni lopovstvi“ [na 6. strani] črpati, na poročilo o tem shodu smo jih pa pustili. Še cucki bi spoznali svoje uničevalce in pred njimi vsaj bežali. Če se jim ne znajo postaviti v bran z razumom, ti pa gredo z njimi v enotno fronto, v skupne volitve, v skupno vladanje na magistratu in v bankah, v enotno blato sploh. potem pa na obletnico krvave Zaloške ceste uprizarjajo skupno z njimi nove Zaloške ceste, to pot z ubijanjem razuma z razbijanjem shoda.

In Udarniki? Kakšnih 10 jih je bilo in dosegli niso prav nič. Ali ni bilo škoda 15.000 Din, ki jim jih je dala Korunovska Ljudska tiskarna? Kaj si bo mislil poslanec Divac, član zelene mize v Beogradu, ko bo zvedel, da je prav, če ni prišel gledat Korunove zmage? Z njegovim imenom in referatom so hoteli Korunovci seveda samo agitirati, da bi bilo njih zborovanje bolj obiskano, posebno pa, da bi potem lahko rekli, da je Korunova stranka v Ljubljani tako močna — vse je za Koruna.

Udarniki torej niso samo teoretično napačni, ampak tudi praktično popolnoma neuporabni. Če hočejo priti do veljave, naj hodijo z dr. Korunom in njegovim sinčkom na vojaške parade, med delavskim vojaštvu ni treba, posebno pa ne soldatov!

Toda Udarniki so delavstvu tudi zelo škodljivi. Že to, da jemljejo kakor vsaka nova nepotrebnna organizacija čas, že to je škoda dovolj. Kaj pa šele, če pomislimo, da so namenjeni samo za stranko Korunovcev, torej stranko, ki ni stranka in da hočejo postati v delavskem gibanju za Korunovce to, kar so v državi za Pašičevce vojaki. Kakor Pašičevci niso država, tako Korunovci niso socialistična organizacija, ampak eni kakor drugi le izrabljajo soldate za izvrševanje vladnega nasilja. Kaj to pomeni, mnogi vsaj približno vedo; malo pa je tako zavednih, da bi se domislili najusodnejše posledice soldateske! Namreč te posledice, da je vojaški režim kriv, če državljani sovražijo državo namesto Pašičev, in če delavci sovražijo socializem namesto dr. Koruna. Zaradi vojaškega režima ni državnega združenja; zaradi sokolskega, orlovskega in udarniškega nasilja pa ni — delavskega združenja.

Nikdar naj nihče ne misli, da Pašič tega ne ve in da dela le v „zmoti“. On dela sistematično, tako kakor dr. Korun. Z največjim nasprotnikom se zveže, samo da lahko nadaljuje svoj režim. [Pašič s Pribičevićem in Žerjavci, dr. Korun s Kristanom!] Precej zabiti mora biti, kdor veruje, da se je združil Pašič s Pribičevićem zaradi „ljubezni“ do države, Korunovci s Kristanom pa iz ljubezni do delavcev ali do socializma.

Toda tu ne gre samo za socializem kot politično stremljenje, ampak tudi za strokovno, gospodasko in izobraževalno organizacijo delavstva, torej za pomožne organizacije, ki delajo in pripravljajo socializmu pot, deloma pa pomagajo delavstvu, da se ohrani v svojem boju za obstanek. Pašič zadržuje s svojim sistemom naš strokovni in gospodarski napredek enako, kakor Korun našo Strokovno komisijo in v zvezi s Kristanom naše Kons. društvo. Pašič zlorablja krščansko vero s pomočjo pravoslavnišev in naših klerikalcev enako, kakor Korun socialistično izobraževalno organizacijo „Svobodo“. Oba delata to na račun delavske nezavednosti: Pašič z zakonom o redu in radu, Korun pa s hujskanjem, da se o njegovih mahinacijah ne sme odkritosrčno pisati, češ, da taki „napadi“ razbijajo organizacije!

Pašič si je najel svojega Lukana, Korun pa svojega Svetka, dr. F. Lukan je bil kraljev namestnik, F. Svetek je pa predsednik Udarnikov, predsednik Strokovne komisije, predsednik „Svobode“ in član načelstva Kons. društva, vse to pa kot eksponent Korunove stranke. V „Delavcu“ hoče za 1. maj svoj militaristični sistem zagovarjati, sočasno pa priobčuje proglas Amsterdamske Internacionalne proti militarizmu. In mladino hoče dobiti v svoje roke, mladino, razumete? Prečitajte si ta članek, ki je izšel v „Delavcu“ kot odgovor na resolucijo gorenjskih podružnic „Svobode“! Ker iščejo te podružnice „trenja“, jim na koncu članka obljublja: „S tistimi se bomo pa drugače pomenili.“

Naše delavstvo ve precej jasno za kaj gre. Vendar zaradi skrbi za enotnost organizacij vse potrpi. S. Val. Rejc ve kaj so Udarniki, pa bo pri velikonočni procesiji Korunovcev in Kristanovcev vendarle funkcioniral za glavnega reditelja! Čas je že, sodrugi, da razbijete slogo med lažjo in resnico!

Ker „Delavec“ ni hotel, objavljamo naslednjo resolucijo mi:

Resolucija

sprejeta na skupni okrožni seji podružnice „Svobode“ gorenjskega okrožja, ki se je vršila dne 23. marca t. l. v Delavskem domu na Savi.

Zastopane so bile podružnice Jesenice, Javornik, Dobrava, Gorje, Tržič in Lesce.

Premotrivajoč položaj, ki je nastal od ustanovitve UDR med kulturno organizacijo „Svobode“ nikakor ga ne moremo pozdravljati kot uspeh za kulturno gibanje v delavskem pokretu, temveč vidimo nevarnost, da se razruši že sedaj še nedograjena naša kulturna organizacija, ki je bila z velikimi in težkimi žrtvami ustanovljena.

Zaradi tega, ker UDR ni izvor iz članstva DTE „Svobode“ in ne članstva podružnic „Svobode“

Zarko Arnšek:

Praznik dela.

Kdo je danes tisti, ki slavi dan svojega vstajenja?

Kdo je tisti, ki pričakuje sodbe nad svojim grehom?

Danes je naš dan, sodrugi, dan našega praznovanja,

dan, ki smo ga vse dolgo leto v otročjem pričakovanju čakali;

dan, ki ga bomo zopet prekmalu prešli.

Kdo se bje med seboj, kdo svojemu bratu pljuje v oči?

Kdo se zlobno krohoče, če se sestri ne posreči njena namera?

Sestra njena in brat njen sta to, oba proletarca, otroka skupnega očeta, kri skupne krvi, sadova iste zemlje, prekleta od njenega znoja. Brezdomovinca oba — pa drug drugemu ne privoščita strehe.

Ljubezen je njima edini delež, s katerim si moreta rešiti svoje pravice, pa sta drug proti drugemu polna strupenega sovraštva.

Skupnemu zatiralcu bi se morala danes pokazati v vsej svoji moči,

pa se kažeta drug drugemu slabiča in si brusita zobe na medsebojnih bolečinah.

Kdo je danes tisti, ki slavi svoj dan?

Vaša nezavednost, proletarci, in Vaše slepo zaupanje posameznim volkovom v ovčjih oblačilih,

Vaša slepa vera in nespametno prepuščanje svoje usode v roke demagogov,

Vaše s smrdljivo mrežo preprežene oči, trpini, in vaša gnilih slavošpevov polna usta.

Vaša nevednost je Vaš greh in nad tem grehom izrecite danes sodbo, proletarci, da ne bo Vaš sodnik ta Vaš greh, da Vas ne bo bičal do krvi njegov krvnik:

Vaš prijateljsko se Vam v obraz režeči gospod demagog, ki mu cvete pšenica v tem bujnejše klasje, čim gostejši je tok Vaše krvi z Vaših prsi in iz Vašega srca, čim upognjenejši je Vaš tilnik. —

Kdo mora biti danes tisti, ki se bo smel trkati s pravico na prsi: „Aleluja, dan vstajenja je napočil in nikdar več naj ga ne zagrne črni zastor nezavednosti!“

Ali je resnična Vaša procesija, kateri nosite na čelu klic: Proletarci vseh dežel, združite se! — Ali ne smešite s to (divjo) procesijo svojega učitelja?

Zapišite rajši na čelo sebi in vsakemu, ki gre z Vami v sprevodu:

„Pamet vseh proletarcev, osvobodite se iz demagogije polnih fraz milosti polnih voditeljev!“

Sodrugi, danes je Vaš dan, ohranite ga zase, ne lažite svetu,

kako veliko maso ima ta ali oni voditelj te ali one frakcije. —

Sodrugi, danes ne begajte po blatnih cestah molit tuj bogove,

danes ostanite v svetišču svoje duše in pošiljajte molitve svojih src

k bogu, ki je v Vas samih: K Vašemu človeškemu dostojanstvu.

sploh, ter ker se tudi dosedaj še na nobenem kongresu „Svobode“ ni razpravljalo o potrebi ustanovitve UDR, smatramo to za izvor separatizma, ter zavzemamo stališče, da priznamo in odobrimo tako ustanovo šele tedaj, ko bo potom kongresa zveze „Svobode“ poklicana v življenje in bo kot sekcija — ali kakorkoli — po od kongresa razčiščenih odnosih popularizirana. Do tedaj pa je za nas vsako nadaljnje vprašanje o UDR brezpredmetno.

Pozivamo ostale podružnice „Svobode“, da zavzamejo napram tej resoluciji svoje stališče, jeli so za njo ali ne.

Ta resolucija se mora objaviti v oficialnem listu „Svobode“ v „Delavcu“.

Aleš Lagoja Franc Hlade
t. č. tajnik t. č. predsednik

Za DTE Jesenice
Janko Avsenik
t. č. tajnik

APEL „SVOBODAŠEM“.

Centrala „Svobode“ v Ljubljani nam je poslala okrožnico, v kateri nas poziva, naj do 15. maja t. l. izjavimo, ali smo zato, da naj postane „Podlipo“ naše društveno glasilo ali ne. Odbor celjske podružnice je zavzel soglasno glede tega na zadnji

sej striktno stališče, da 1.) nočemo imeti oziroma vršiti propagando, še manj pa hočemo nositi odgovornost na tem, da bi se razni politični mrtveci kradoma vsiljevali v delavski pokret [glej: Tone Kristan, minister kapitalistične vlade n. r.]. 2.) nočemo imeti opravka z listom, ki pri njem sodelujejo ljudje, ki so dobili od gospodarskih organizacij nezaupnico, in 3.) da nočemo imeti glasila ki bi nezavedne mase nasičevalo s skrbno gojenimi leposlovnimi vabami, ki zagovarjajo kapitalistični svetovni nazor [glej: „Cekin“, itd.]

Sklenili smo naše stališče objaviti javno, da morda le odvrnemo nekatere podružnice od pasti ministra na razpoloženju in njegovih podreptikov. Te vrste patroni začenejo z listom, ki je jako poljudno pisan, torej neke vrste „Volksverderummungsblatt“, ko pa se jim zdi, da gre njihova pšenica že v klasje, začenejo pisariti jasneje in odkrito zastopati stališče, ki godi njihovemu individualističnemu stremljenju in nagonu. In mi kot pionirji kulture bodočnosti in gojitelji bodoče poštene družbe nikakor ne bomo gojili gnolnih turv na delavskem telesu, temveč se bomo z vsemi silami za revolucionarno delo sposobne mladine vrgli na prediranje teh turv.

Kdor nas razume, kdor ne vidi v pokretu samo visokih glav, kdor hoče delati realno za napredek nekrvavega revolucionarnega pokreta, naj gre z nami, da bomo kmalu zmožni imeti lasten list, pisan v smislu družbe, ne posameznikov. — Odbor celjske podružnice „Svobode“.

Kdo je najnevarnejši sovražnik proletariata:

glad, nevednost ali strah?

Lansko leto pred volitvami je Pokrajinski odbor SSJ in KDZ razpisal nagradno tekmo za najboljše odgovore na naslovno vprašanje. Nagrade bi bile sledeče: I. 100 Din, II. 50 Din, III. 20 Din, IV., in V. nagrada po 15 Din, VI., VII., VIII., IX., in X. nagrada vsaka po eno knjigo. Rečeno je bilo, čim krajši odgovor, tem boljši bo. In še to je bilo rečeno, da dobe nagrade samo naročniki naših strankinih glasil, če bodo nenaročnikom prisojene, tedaj zapadejo tiskovnemu skladu, odgovori pa bodo vseeno objavljeni. Dobili smo nato do konca februarja 84 odgovorov.

Pokrajinski odbor je nato poveril bivšega predsednika naše stranke Franca Korena in s. Zvonimira Bernota, da to delo opravita. Ni ga pa bilo mogoče opraviti; Koren je bil pač skoro vsak teden v Ljubljani, a da bi sodeloval pri tem nič preveč majhnem delu, tega se je branil. Vedno je našel kak izgovor. En sam človek in pri tem še tako zaposlen s strankinim delom, pa ga ni zmagal. Prišla je vmes selitev v Celje, Korenov puč, selitev v Krško, kratkotalo vse se je združilo, da je bilo mogoče šele kratko pred letošnjim strankinim zborom zaključiti to stvar. Toda strankin zbor ni več utegnil baviti se z zadevo, prepustil jo je v rešitev prvi seji novega pokrajinskega odbora. Ta se je vršila šele 21. IV., takrat pa je pokrajinski odbor sprejel poročilo o zaključku te nagradne tekme in ga odobril.

Tako nam je danes mogoče objaviti rezultat. Obširneje ne bomo poročali kakšno je bilo postopanje za nepristransko določitev nagrad, saj bodo imeli sodrugi sami priliko soditi, če smo pravo zadel ali ne, ker bomo odgovore, kolikor nam bo mogoče, objavili, kakor smo jih že nekatere. Omenjamo samo, da smo morali prisoditi nagrade logično samo onim, ki so odgovorili, da je nevednost največji proletarski sovražnik in to tudi utemeljili, kajti izmed vseh 84 odgovorov je bilo 70 za nevednost, 6 za glad, 2 za strah, 3 so obdolžili čisto drugačne sovražnike, ki niso ne strah ne glad ne nevednost, 3 pa so odgovorili kar s strahom, gladom in nevednostjo obenem, kar seveda tudi ni odgovarjalo vprašanju. Teh 6 je prišlo torej deloma že zato ob nagrado, ker so bili tako nevedni, da niti jasno postavljene vprašanje niso razumeli. Tukaj vidimo, kako celo v takih stvareh nevednost ljudem škoduje.

Nagrade pa so dobili sledeči pošiljalci:

I. Rudolf Horvat, učitelj v Škofji Loki.

II. Ivan Ilaš, delavec v Zidanem mostu. Njegov odgovor je bil objavljen v „Ljudskem glasu“ 19. aprila 1923.

III. Hinko Ruedl, sobni slikar, sedaj v Italiji.

IV. Luka Grubelnik, kamnosek v Ribnici na Pohorju. Njegov odgovor objavljen v „Lj. glasu“ 17. maja 1923.

V. Simon Cvahte, iz Frama pri Mariboru. Njegov odgovor objavljen v „Lj. glasu“ 24. maja 1923.

VI. Avgust Keblič, kovinar iz Celja. Njegov odgovor v „Lj. glasu“ 4. maja 1923.

VII. Lovrenc Trobentar, iz Bresternice pri Mariboru.

VIII. Avgust Kurent, rudar iz Hrastnika.

IX. Josip Dobravc, iz Pišec in

X. Blaž Koler, uradnik iz Ljubljane.

Njih odgovore v kolikor še niso objavljeni, objavimo. Pa tudi mnogi drugi so vredni ponatisa. Sploh si more dobro predstavljati, kakšen pomen in kakšne iniciative tičijo v čitanju takšnih odgovorov iz ust najrazličnejših ljudi, le tisti človek, ki je sam kdaj sodeloval pri takšni stvari. Potrebno bi bilo, da se naša stranka še večkrat oglasi s podobnimi tekmami, pri katerih ne gre za nagrade,

temveč za odgovore same, za nekako plebiscitarno revizijo mnenja vseh ljudskih slojev iz vseh koncev dežele o kakšnem važnem načelnem ali dnevnem vprašanju. In potrebno bi bilo, da se v takšnih slučajih oglasi še mnogo več nego samo 84 ljudi. Stranka se bo najbrže še večkrat tako obrnila do svojih članov in somišljenikov — seveda, če bo delavstvo za to poskrbelo, da se njena organizacija vedno bolj ojači in da se bo mogla baviti tudi s takšnimi stvarmi, ne samo z dnevnimi skrbmi in boji. Končno bodo morali vsi z lastnim sodelovanjem odbremeniti funkcionarje, da bodo utegnili vsako strankino zadevo nekoliko mirneje izvršiti in tudi — hitreje.

Odgovor, ki smo mu prisodili prvo nagrado, je sledeči:

„Najnevarnejši sovražnik proletariata je nevednost. Če bi bilo delavstvo izobraženo in zavedno, spoznalo bi moč dobre organizacije in bi se organiziralo. S spoznanjem moči, ki je v dobri organizaciji, bi izginil njegov strah. Potom nje bi bili seveda premagani tudi vsi vzroki njegovega glada.“

Trdimo, da ta odgovor najbolj odgovarja smislu in zahtevam postavljenega vprašanja. Če je v njem samem tudi dovolj dokazov za njegovo resničnost, o tem pa sami premišlujte, kajti socializem je neprestano premišljevanje. In delo seveda tudi, pa smo prepričani, da o tem sami dobro veste.

Organizacije so naši kadri.

Politično organizirani sodrugi niso samo navadni vojaki, temveč so naši prvoboritelji. Zaupniki so to, okoli katerih se bo zbiralo vse delavno ljudstvo. Zaupniki so to, o katerih vemo, da se najmanj enkrat na mesec spomnijo na svoje moralne in gnotne dolžnosti do stranke, zaupniki, ki hočejo vedno vedeti, kaj in kako je s stranko, ki ne gredo na vsake limance nasprotnikov, temveč stvarno preudarjajo in trezno sodijo. Ti zaupniki so raztreseni po vsej Sloveniji, delajo povsod resno za stranko, stranka se lahko nanje zanese prav tako, kakor se tudi oni z zaupanjem zanašajo na stranko. Zaupniki so to, ki ne bodo pokazali stranki hrbta za prazen nič, ki ne bodo izstotali, če bodo slišali zopet o kakem sodrugu, da ni angelj, temveč bodo posebno v takih slučajih svoje sile podvojili, da ostane stranka čista. Kajti ne zabavljanjem, temveč z delom bomo stranko utrdili. Posebno lepa beseda čitamo v tem oziru v „Ljudskem glasu“ z dne 25. maja 1921: „Voditelji lahko prodajajo vsak svojo stranko samo tam, kjer odločajo dogme, Socializem pa na temelji na dogmah, temveč na idejah. Za iste ideje in iste cilje se bore posamezniki lahko različno — stranka pa je organizacija, živo telo, sestavljeno iz posameznikov, ki se se združili in pogodili, da bodo delali in kako bodo delali za skupni cilj. Ta pogodba se imenuje strankina ustava [statut, pravilnik]. Kdor se te pogodbe ne drži, se sam izključi, sodili pa ne bodo o tem ne klerikalci, ne liberalci, temveč nas strankin zbor. Če odpade posameznik, nima to za stranko nikakega pomena. Eden odpade, tisoč novih se pridruži. Vse velo listje mora odpasti, razloček pa je v tem, da odpade slabič pri prvi sapi, silnega odrta šele vihar — hrastov list pa odpade šele, ko ga izpodrine zdrav pomladek. Mladina! Na plan!“

Delnice Zadržne banke, ki so jih hoteli nekateri delavci prodati, so še vedno brez kupca. Ne samo, da Zadržna banka menda nima denarja, da bi jih kupila, ampak zdi se, da teh delnic sploh nihče ne smatra za resen papir, niti ene ponudbe nismo prejeli, ko smo objavili v listu, da so na razpolago; pač pa so se nam priglasili zopet novi — prodajalci. Enako je z delnicami „Ljudske tiskarne“, nihče ne povprašuje po njih, samo nekim strokovnim organizacijam se skomina po papirju brez prave cene in po olajšanju prevelikih stavkovnih skladov...

Iz Slovenske Bistrice. Vstajenje politične poštenosti nam naznanja „Slovenski gospodar“ tako odločno, da bi bila njegova trditev verjetna, če bi teh poštenjakov ne poznali iz preteklosti. Nam je vseeno, če nas reši Nazarenec, Marks ali dr. Korošec iz našega slabega položaja, ali prvi pogoj k temu je poštena volja, te pa našim klerikalcem večinoma manjka. Kako pa so klerikalni poslanci delovali, kaj so za ljudstvo storili, razen da so duhovščini plače zvišali in prosto žganjekuho izvojevali? To pač nobene hvale vredno ni, zlasti alkohol je za ljudstvo največja nesreča. Bolje bi bilo surovine svinjam pokladati, kakor jih za žganje porabiti. Ali klerikalci že vedo, kaj delajo, saj je v ljudski neumnosti njih najboljša žetev. Cesar verske dogme ne dosežejo naj opravi alkohol v človeških možganih. Predržna laž je tudi trditev klerikalnih in drugih meščanskih listov, da smo v osvobojeni državi. Ali je draginja vseh potrebščin svoboda? Ali pa so to naši zakoni, da brez velikih stroškov, prošanj in skrbi niti državnih mej ne smemo prestopiti? Ali neznosno visoki davki, ali nepotrebno število našega vojaštva? Ali je pomanjkanje stanovanj ali pa brezposelnost tista stvar, ki nam jo raznovrstni postopaci predstavljajo kot svobodo? In takšni ljudje se predrznejšo oznanjati vstajenje svobode, ki jim je vse drugo sveto, samo resnica ne! — Opa-zovalec.

RAZPORED PRVEGA MAJA V CELJU.

Po sklepu majskega odbora za Celje in okolico se bo proslava Prvega maja vršila na sledeči način.

Na predvečer 30. aprila bosta priredili kulturni organizaciji „Svoboda“ in „Naprej“ v Celju ob pol 8. uri v veliki dvorani Narodnega doma, pri pogrojenih mizah kulturni večer s sledečim sporedom:

1. Tamburaški zbor „Svobode“. Tihim koračkom, koračnica.
2. Deklamacija o delu.
3. Del, pevsko društvo „Naprej“. Prvi Maj.
4. Tamburaški zbor „Svobode“. Savski valovi, valček.
5. Dramatični odsek „Svobode“. Dva svetova, soc. slika.
6. Tamburaški zbor „Svobode“. Hrvatsko kolo.
7. Del, pevsko društvo „Naprej“. Noč na moru.
8. Dramatični odsek „Svobode“. Odpušteni, soc. slika v 1. delj.
9. Tamburaški zbor „Svobode“. Vatrogasci, koračnica.
10. Del, pevsko društvo „Naprej“. Gorjanska.
11. Dramatični odsek „Svobode“. Samoosvojevanje, slika.
12. Tamburaški zbor „Svobode“. Na valovih Jadranskega mora, valček.
13. Del, pevsko društvo „Naprej“. Vabilo.
14. Tamburaški zbor „Svobode“. Kroz vatro, koračnica.

Vstopnice za ta kulturni večer se dobijo pri vseh skupnih strokovnih, kulturnih in političnih organizacij, nadalje v Delavskem tajništvu, Vodnikova ulica 3 in v Konsumnem društvu, Kralja Petra cesta.

Dne 1. maja ob pol 10. se bo vršilo manifestacijsko zborovanje na Dečkovem trgu, za slučaj slabega vremena pa v veliki dvorani Narodnega doma.

Dohod na zborovanje se bo vršil po skupinah. Glavno zbirališče za vse predkraje, Štore, Pečovnik, Gaberje in tudi za mesto Celje je v Gaberjah pred Sokolovim domom.

Vse skupine morajo biti na glavnem zbirališču ob 9. uri. Ob 9. odkorakajo na Dečkov trg kjer bo manifestacijsko zborovanje.

Odhor za proslavo 1. maja v Celju.
Delavsko tajništvo
Vodnikova ulica števil. 3.

Zabukovica in okolice! Prvega maja se bo vršil ob 10. dopoldne shod razredno zavezanega proletariata iz Zabukovice. Lijob in Gotovelj v Zalcu na dvorišču Janičeve gostilne, ob slabem vremenu pa v dvorani iste gostilne. Po shodu skupni odhod v Gotovelje, kjer priredi „Svoboda“ delavsko predstavo. Po tej prosta zabava. Zabukoviško delavstvo se zbere na dan Prvega maja v Cocejevi gostilni v Megojnicah in sicer ob 8. uri, ob pol 9. je odhod v Kasaze, kjer se združi pri Tržanovi gostilni s drugimi iz Lijob. Nato odkorakamo skupno skozi Petrovče v Zalec, kjer se bo shod vršil, kakor je že gori omenjeno. Na obilno udeležbo vabi odbor.

Proletarci iz Ljubljane in okolice! Na dan 1. maja popoldan vsi v Tacen pod Šmarno goro, kjer priredi tamkajšnji pripravljalni odbor „Svobode“ prosto družabno zabavo z raznimi točkami na vrtu restavracije pri Koširju v Tacnu. Začetek ob 16., vstopnine prosto. Vlak iz Ljubljane odhaja ob 15.10 do St. Vida - Vižmarje in od tam nazaj ob 21.27. Od postaje na zabavni prostor 20 min. hoda. V slučaju dežja prireditve odpade. Članstvo razrednih organizacij iz Ljubljane in okolice, kakor tudi vse somišljenike vabi — odbor.

Dve klerikalni lopovščini.

24. IV. 1920.

Je padlo na Zaloški cesti več nego pol stotine proletarskih žrtev samo zato, ker so hoteli kruha. Med njimi jih je bilo 14 smrtno zadetih.

27. III. 1924.

Torej akoro štiri leta pozneje, je bil slovenski proletarijat, tisti, ki so ga na Zaloški cesti streljali kakor divjačino, še tako nezaveden, da je smela klerikalna „Pravica“ nezakonito zapisati sledeče besede kot odgovor nekemu razredno organiziranemu proletarcu:

„Nadalje se je članar spomnil na leto 1920. in na Zaloško cesto. S tem samo dokazuje, kako prijetni so jim bili dnevi po prevratu, ko so ropali kakor nekda Turki. Tako socialistično-komunistično življenje so hoteli ti ptici uvesti v vsej Sloveniji. Pa se jim ni posrečilo, ker smo, hvala Bogu, imeli vlado dr. Brejca, katere je po svoji dolžnosti skrbela za red in mir, za katerega je vsaka vlada odgovorna.“

Klerikalna „Pravica“ imenuje delavce, ki hočejo boljši kos kruha za svoje pošteno delo, roparje in dovoljuje vladam, da jih v imenu božjem postrelja, jo kakor roparje.

Ti katoliški lopovi se torej niso prav nič spremenili od časa 20. IV. 1920., ko so bili morilni lopovi. Nasprotno, postali so po vrbu še bogokletni lopovi, ki dajejo za posrečeno moritev Bogu hvalo.

Spremenili pa so se proletarci, v katere so bili 23. IV. 1920. namerjane puške. Takrat so

bili to moške, ki so si upali stopiti za pravico ljudi pred puške in dajati svojo lastno kri za pravico. Danes, štiri leta pozneje, so postali pohlevni cuki, ki ližejo svojim morilcem za vsako batino roke, ki mirno prenašajo, da jih „Pravica“ imenuje roparje, ki pošiljajo morilce v parlament in v vlado zastopati proletarske pravice; cuki so postali, ki dovoljujejo svojim voditeljem, da se v boju za proletarske pravice vežejo v strokovnih gibanjih, na občinah itd. z ubijalci proletarskih pravic; ki se še sami združujejo z morilci zakaj, na vseh koncih in krajih jih sreča v njihovih organizacijah kot „krišćansko-socialno“ navdahnjene delavce, v cerkvah jih vidiš verno poslušati z umorom štirinajstih žrtev pobarvano „božjo“ besedo, v procesijah tvorijo izmognani kadri proletariata dolge rene lepo zamaščenim, črnim služabnikom zlatega teleta. Dol lopovi! Živeli cuki!

Obdržl zdravo telo,
Za usta, zobe grlo...
Odol rabi!

Misli boljše!

Pravila

„Skupnega doma“, r. z. z. o. p.

§ 1. Zadruga se imenuje „Skupni dom“, registrirana zadruga z omejenim poroštvo. Njen delokrog se razteza po vsej državi. Svoj sedež ima v Ljubljani.

§ 2. Zadrugi namen je pospeševanje gospodarskih koristi članstva s skupnim nakupovanjem, pridelovanjem, izdelovanjem, izboljševanjem, upravljanjem, uporabljanjem in razdeljevanjem vseh za človeško življenje in delovanje potrebnih dobrin, ter z zavarovanjem vseh članov ter njih nepreskrbljenega potomstva proti vsakovrstnim nezgodam in nepravilnostim, v katerih je človek potreben družabne pomoči. To zavarovanje nudi zadruga v razmerju svoje gospodarske moči napram potrebi članstva brez ozira na kapital, ki so ga posamezni člani vložili.

§ 3. Vsem članom hoče zadruga zavarovati uspeh njihovega dela s tem, da postanejo kot člani zadruge solastniki nadvrednosti, ki bi jo individualistični podjetnik spravil v svojo last in si zbral iz teh nadvrednosti vedno večji kapital ter osvojil s časom vsa delavna in prometna sredstva. Ta sredstva morajo biti skupna last družbe, da služijo organizaciji dela po vidikih potrebe, ne pa po vidikih dobička.

§ 4. „Skupni dom“ naj se ne razdruži pod nobenim pogojem. Njegov namen ne more biti nikdar popolnoma dosežen, ampak se bodo kazale vedno nove in nove potrebe, za katere zadružno imetje ne bo popolnoma zadostalo. Potomstvu je treba torej zapustiti čimveč skupnega zadružnega imetja. Zato nima niti zadružni kongres pravice skleniti razdružitve, niti v slučaju da bi to vsi delegati zahtevali. Tudi nima pravice skleniti delno razdelitev imetja. Niti v slučaju eventualnih izgub ne sme nihče misliti na likvidacijo, dokler ima zadruga svoje članstvo, ki mesec za mesecem izpopolnjuje zadružno imetje.

§ 5. Zadruga mora voditi svoje posle javno, da jih bodo lahko kontrolirali vsi njeni člani in tudi druga javnost, predvsem tudi državna oblast. Na ta način zadruga niti od oblasti ne more biti razdružena. Če bi se pa vendar kakorkoli potom kaknega nasilja ali druge nezakonitosti zgodilo, da bi oblast zadruge razdružila, v tem slučaju ostane njeno imetje nedotaknjeno v rokah takratnega načelnika in nadzorstva do tistega časa, ko se povrne zopet zakonito stanje.

§ 6. Za izpremembo pravil je treba, da jo sklene dvestrelinska večina na kongresu, na čigar dnevem redu je bila izprememba pravil in je bilo točno besedilo izpremembe objavljeno 3 mesece pred kongresom. Točka o nedopustni razdelitvi zadružnega imetja se pa sploh ne sme izpremeniti.

§ 7. „Skupni dom“ mora skrbeti za izobrazbo in sicer za izobrazbo ljudstva sploh, brez omejitve

in brez ozira na njegovo razmerje do „Skupnega doma“, zlasti pa za izobrazbo delavstva, ki je zaposleno pri zadružnih podjetjih, ki stanuje v zadružnih poslopih in ki rabi zadružno blago, v prvi vrsti pa seveda za izobrazbo svojega lastnega članstva. Zato morajo biti pri zadružnih podjetjih zaposleni samo člani. Izjema je dovoljena le, kadar je članstva dotične stroke ali v dotičnem kraju premalo, in ta izjema sme trajati samo pol leta. Kdor v pol leta svoje zaposlenosti ne pristopi kot član, mora biti od dela odpuščen.

Najemniki v zadružnih poslopih morajo biti enako le člani, izjeme so dovoljene pod istimi pogoji.

Odjemalci zadružnega blaga naj bodo praviloma le člani. Le pri tistih vrstah produkcije, kjer je ta omejitev nemogoča zaradi prevelike specifikacije proizvodov in premajhnega kroga odjemalcev, naj se to načelo opusti. Isto velja posebno za vse vrste odpadkov, ki nastanejo pri produkciji tega ali onega blaga.

Člani morajo skrbeti za vsesplošnim napredkom. Vsi morajo čitati in se nadalje izobraževati. Posebno mora biti vsak naročen na „Naprej“, „Ljudski glas“ ali „Vorwärts“.

Kadar bo izhajal kak esperantski časopis iste smeri, ima načelstvo pravico proglasiti ga za enako veljavnega.

§ 8. Deleži so dvojni:

1. prvi deleži, ki se sicer nikdar ne obrestujejo, ki pa ostanejo last posameznih članov in jih dobe ti pri eventualnem izstopu nazaj. Ti deleži tvorijo tudi temelj za višino poročila posameznih članov. Ti deleži so majhni, tako da vsak lahko vslopi v zadrugo in da se mu ni bati ničesar, ker tudi njegovo poročilo ni preveliko. Ker pa so ti deleži za doseg zadružnih ciljev veliko premajhni, zato jih izpopolnjuje zadružni davek.

2. zadružni davek tvorijo prispevki, ki jih mora plačevati vsak mesec za naprej vsak član, dokler je zmožen za delo in zaslužek. Ti prispevki so prvi davek in nima član, ki jih je plačal, sanje nobene osebnosti pravice, temveč pridejo takoj popolnoma v skupno zadružno last.

§ 9. Višina deležev. Prvi deleži so progresivni in znašajo 20 kratni znesek mesečnega zadružnega davka. Komur otroci dorasijo ali če se mu zviša dohodek, tako da bi njegov delež znašal več, če bi šele zdaj vstopil, lahko doplača razliko, pri čemer pa ni, ker si je popolne članke pravice pridobil, že s svojočasno vplačanim deležem in vsakomesečnim plačevanjem zadružnega davka.

Tudi zadružni davek je progresiven, to se pravi: on raste po dohodkih in pada po potrebah člana, kakor je razvidno iz sledeče razpredelnice:

Stopnja	Mesečni dohodki v dinarjih	Če imaš nepreskrbljenih otrok					
		— 1 2 3 4 5 6*					
		znaša mesečni davek v dinarjih:					
		a	b	c	d	e	f
1	pod 800	2	2	2	2	2	2
2	nad 800	3	2	2	2	2	2
3	900	4	2	2	2	2	2
4	1000	5	3	2	2	2	2
5	1100	6	4	2	2	2	2
6	1200	8	5	3	2	2	2
7	1300	10	6	4	2	2	2
8	1400	12	8	5	3	2	2
9	1500	15	10	6	4	2	2
10	1600	20	12	8	5	3	2
11	1800	25	15	10	6	4	2
12	2000	30	20	12	8	5	3
13	2200	40	25	15	10	6	4
14	2400	50	30	20	12	8	5
15	2600	75	40	25	15	10	6
16	2800	100	50	30	20	12	8

* Za vsakega nadaljnjega nepreskrbljenega otroka se zniža davek za 2 stopnji.

Pri dohodkih nad 3000 Din se plačuje davek po 16. stopnji, poleg tega pa še 10% od vsote, za katero so dohodki večji nego 3000 Din.

§ 10. Za plačevanje tega zadružnega davka je bistveno, da člani sami priznavajo svoje dohodke vsaj enkrat na leto. Zadeva njih vesti je, da jih priznavajo pravilno, zadruga takih priznanj ne bo kontrolirala. Želi pa, da dosežejo vsi njeni člani tisto stopnjo zavednosti, ki jih ho moralno prisilila priznavati svoje dohodke točno in plačevati zadružni davek po razpredelnici.

§ 11. S tekočim zadružnim davkom razpolaga načelstvo neomejeno. Tudi ima pravico prepustiti ga popolnoma kak drugi organizaciji, če smatra to za potrebno z ozirom na zadružni razvoj. Vsekakor pa mora javno povedati, kam ga je dalo in kako je bil porabljen.

§ 12. Član postane lahko vsak, kdor si služi svoj kruh z delom. Za vstop je treba podpisati pristopno izjavo in jo obenem s pristopnino v znesku dvameščnega zadrúžnega davka predložiti krajevnemu odboru ali pa načelstvu zadrúge. Na izjavi mora vsak potrditi, da pozna zadrúžna pravila in da jih hoče izpolnjevati.

§ 13. Krajevni odbor sklepa o sprejemu članov. Odklonjenemu mora povedati, zakaj ni sprejet. Vsak se v 8 dneh po tej obvestitvi lahko pritoži pri nadrejenem odboru. Kdor je odklonjen tudi od načelstva, ima pravico pritožbe na kongres, vložiti jo mora pa pri svojem krajevnem odboru 8 dni po prejemu odklonitve.

§ 14. Sprejeti član mora vplačati delež v celoti takoj ali pa na obroke najpozneje v 6 mesecih, zadrúžni davek pa takoj, počenši z mesecem, v katerem je podpisal svojo pristopno izjavo.

§ 15. Šele ko je delež polno vplačan, dobi član svojo člansko knjižico, izdano od načelstva. Knjižice imajo zaporedne številke, tako da pomeni nižja številka starejšega člana, višja pa novejšega. Razen teh centralnih števk nosijo knjižice tudi krajevne zaporedne številke, Polne članske pravice dobi član šele, ko prejme člansko knjižico. Za zgubljene članske knjižice izdaja načelstvo duplikate proti odškodnini, ki znaša 5 kratni znesek zadrúžnega davka.

§ 16. Članstvo preneha:

1. s prostovoljnim izstopom, ki ga je treba naznaniti krajevnemu odboru ali načelstvu. Članstvo preneha takoj, z deležem pa in s še enkratnim zneskom je tak član porok še tudi za poslovanje zadrúge v prihodnjem poslovnem letu, ki se vjema s kalendarjem letom, potem pa dobi svoj delež nazaj, če vrne člansko knjižico.

2. z izstopom radi brezbriznosti. Kdor n. pr. ne plača zadrúžnega davka pravočasno, tako da krajevni odbor zanj ne more obračunati, ali kdor zamudi kako drugo člansko dolžnost, se izbriše iz knjig, kakor če bi naznanil prostovoljni izstop. Če svojo zamudo popravi, se vpiše kot nov član, nova čl. knjižica se mu izda šele, ko je vrnil staro.

3. z izključitvijo. Izključen naj bo vsak, kdor stori kaj proti zadrúžnim pravilom ali kdor kakorkoli škoduje zadrúžnemu ugledu in napredku. Taki pregreški morajo biti javno ugotovljeni, ne pa samo namišljeni ali celo od osebnih nasprotnikov izmišljeni. Proti izključitvi so pritožbe enake, kakor proti odklonitvi sprejema.

Izključeni dobi svoj delež takoj nazaj, ko postane izključitev veljavna bodisi po preteku roka za pritožbo, bodisi po sklepu kongresa. Vendar pa je tudi tak član še v prihodnjem poslovnem letu porok za poslovanje zadrúge, kolikor predvideva zadrúžni zakon, znesek se mu mora vrniti le zato, da se izključevanje ne bi zlorabljalo.

4. s smrtjo. V tem slučaju preneha članstvo takoj po oskrbi trupla, delež pa zapade rezervnemu skladu. Dediči nimajo niti pravic niti dolžnosti, razen če so sami člani. Pač pa imajo nepreskrbljeni otroci umrlega člana vse pravice po § 2. še nadalje do svoje polnoletnosti, oziroma prejšnje preskrbe.

§ 17. Članske pravice so za vse člane popolnoma enake. Vendar se zgodi mnogokrat, da uveljavlja svoje pravice več ljudi, nego jim je mogoče ugoditi, n. pr. da v zadrúžnih poslopih ni stanovanja za vse člane, ki si stanovanja žele, da v zadrúžnih podjetjih ni dela za vse, ki ga iščejo, da v odboru ne morejo biti vsi itd. V takih slučajih dajejo prednost stvarne potrebe, n. pr. večje število nepreskrbljenih otrok, posebna zmožnost za delo itd. Če so tudi te zmožnosti enake, odločuje nižja centralna članska številka. Posebno na zaupna mesta ne sme biti izvoljen nihče izmed tistih, ki imajo najvišje številke.

Pri vsem je treba upoštevati vsakovrstne stvarne razlike bolj nego slučajne formalnosti. Kakor nobena reč na svetu, tako tudi pravica ni absolutna. Če se preseli kak član v nov kraj in zahteva tam takoj stanovanja v zadrúžnem poslopi, češ, naj se mu kak novejši član umakne, mu ni ugoditi. Zadruga se bo potrudila, da dobi stanovanje tudi on, toda ne na račun drugih.

§ 18. Noben član ne sme nastopati v imenu zadrúge brez sklepa odgovornega odbora. Posebno ne sme nihče v njenem imenu delati tajnih dogovorov in pogodb; vse to je ne le neveljavno za zadrugo, ampak bodo krivci brezpogojno izključeni. Zlasti velja to za takozvano politiko, za diplomatično zapeljevanje ljudskih mas itd.

Če bi kdaj v kaki občini nastopila zadruga tudi v javnem gospodarstvu, n. pr. da bi sestavila kandidatno listo za občinske volitve, mora to storiti odgovorni krajevni odbor pod javno kontrolo. Enako bi morala kandidatna lista za volitve v narodno skupščino biti od zadrúžnega načelstva javno potrjena, drugače je ne sme nihče v imenu zadrúge priporočati. To velja zlasti za predsednike, tajnike in druge člane odborov in načelstva, ki so si potom

zadrúge pridobili ugled, pa bi ga hoteli morebiti zaradi znanih človeških slabosti porabiti v kake druge namene, namesto za gospodarski napredek zadrúge, torej skupnosti vseh članov.

§ 19. Enako morajo z vsem strakinim imetjem gospodariti edinole odgovorni odbori in sicer tudi pod javno kontrolo. Vse strankine bilance in drugi računi, tudi vsi nakupi se morajo objaviti v časopisih določenih v § 7. Le mali nakupi, ki bi preveč otežkočili pregled, so od tega izvzeti. Računovodstvo mora biti tako preprosto, da ga vsi člani lahko razumejo in kontrolirajo.

§ 20. Ves eventualni dobiček se vloga v rezervni sklad, iz tega sklada se pokrivajo eventualne izgube: razdeliti se ne sme nikdar niti ves rezervni sklad niti njegov del, niti dobiček tekočega leta. Eventualne izgube pa, ki jih ne more pokriti niti rezervni sklad niti drugo zadrúžno imetje, se razdele na posamezne člane po velikosti deležev.

§ 21. Tam, kjer je najmanj 10 članov, se ustanovi krajevna podružnica „Skupnega doma“, ki je omejena po občinskih mejah. Na čelu ji stoji odbor iz 3—5 članov in 3 preglednikov. Vsako leto najmanj enkrat se mora vršiti občni zbor, ki presoja račune in poslovanje ter voli odbor in delegate za kongres.

Krajevni odbori so upravniki vsega zadrúžnega imetja, ki se nahaja na dotičnem ozemlju. V kolikor niso vezani po teh pravilih in po sklepih nadrejenih odborov, odločujejo samostojno.

§ 22. Najmanj 5 krajevnih podružnic, ki imajo najmanj 20 članov, se lahko združi v okrožno organizacijo. Vodi jo okrožni odbor 3—5 članov in 3 preglednikov. Vsako leto najmanj enkrat se vrši okrožno delegacijsko zborovanje, ki presoja račune in gospodarstvo in voli nov odbor.

Okrožne organizacije nadzirajo gospodarstvo krajevnih odborov in upravljajo neposredno vse zadrúžno imetje, ki se nahaja v njih območju, razen tistega, ki ga upravljajo krajevne organizacije. Tudi one imajo samoupravo enako kakor krajevne organizacije.

Na okrožno delegacijsko zborovanje pošlje vsaka krajevna organizacija po enega delegata na vsakih 50 članov. Ostanki pod 30 se ne upoštevajo, 30 ali več članov pa šleje za 50.

§ 23. Kongres mora biti sklican vsako leto v prvih 6 mesecih. Kongres je najvišja instanca in je vezan samo po teh pravilih. Sklepa in odločuje lahko o vsem. Njegovi sklepi so veljavni za vse podrejene organizacije.

Čas, kraj in začasni spored kongresa določuje načelstvo skupno z nadzorstvom.

Krajevne organizacije pošiljajo na kongres delegate enako kakor na okrožne zbore, razen oddaljenih organizacij, ki imajo pravico medsebojno se dogovoriti glede skupnih kandidatov, ki smejo potem imeti po več glasov in sicer pri oddaljenosti: 50 km do 5 glasov, 10 km do 10 glasov, 300 km do 20 glasov in pri oddaljenosti 500 km do 30 glasov. Vsak tak delegat pa, ki zastopa po več organizacij, mora biti od vseh imenoma izvoljen za delegata, ne pa, da bi organizacije hotele pooblastiti to ali ono organizacijo naj izvoli delegata tudi zanje.

§ 24. Načelstvo tvori pet članov, ki jih izvoli kongres. Odgovorno je za izvrševanje pravil in sklepov kongresa, v zadevah pa, kadar po teh ni določeno nič drugega, odločuje po svoji vesti tako, kakor je za zadrugo prav. Ker posluje javno, spozna kmalu, če je kak njegov ukrep škodljiv ali vsaj neljuben in ga bodisi prekliče, bodisi skliče kongres, naj odloči. Načelstvo določa poslovniške, pri katerih se vrše vsi posli, nastavlja uradnike, sklepa pogodbe in predstavlja zadrugo na zunaj. Usno pogajanje naj bo čim bolj omejeno, kadar je pa potrebno morata biti navzoča vselej dva člana, kar velja tudi za podpisovanje listin. Vsi malenkostni posli naj se čim najbolj omeje, tako da bo čim več poslovanja mogoče voditi javno.

§ 25. Nadzorstvo sestoji iz 8 članov, ki jih izvoli kongres, ter onih, ki jih izvolijo okrožja. Vsako okrožje ali skupina okrožij, ki ima desetino članov, lahko izvoli po enega nadzornika. Nadzorstvo mora pregledovati, če se objave strinjajo z zapiski v knjigah in če odgovarjajo resnici. Najmanj vsake 3 mesece mora potrditi zadrúžno bilanco. Za nerednosti, ki jih je zakrivilo nadzorstvo s svojo površnostjo, je soodgovorno.

§ 26. Po potrebi se lahko tudi okrožne organizacije združijo in si ustanove skupno okrožje nadrejeno instanco, ki ima potem isti delokrog na širšem ozemlju. Delegacijsko zborovanje se tudi tu sklicuje po istih načelih.

§ 27. Za legitimacijo članov načelstva in drugih odborov ter uradnikov velja zapisnik objavljen v časopisih, omenjenih v § 7. V teh časopisih objavlja zadruga sploh vsa svoja naznanila. Tam morajo biti objavljeni tudi vsi občni zbori,

delegacijska zborovanja in kongresi. Kongresi 3 mesece, delegacijski zbori 6 tednov, občni zbori 3 tedne pred vršitvijo. Obenem mora biti objavljen tudi spored.

§ 28. Izredni zbori morajo biti sklicani na zahtevo $\frac{1}{3}$ članov oziroma organizacij. Med sklicanjem in vršitvijo mora preteči vsaj polovica zgoraj označenih dob.

§ 29. Vsi zbori so sklepčni pri vsaki udeležbi. Glasuje se z dviganjem rok imenoma javno ali pa tajno. Če zahteva $\frac{1}{5}$ navzočih, mora predsednik odrediti tajno glasovanje oziroma tajno ali tudi proporcionalno volitev. Pri glasovanjih odločuje večina, pri enakosti glasov je predlog odklonjen.

§ 30. Na delegacijskih zbora in kongresih glasujejo samo pravi delegati, načelstvo in nadzorstvo nima glasovalne pravice.

§ 31. Pri važnih vprašanjih lahko kdorkoli predlaga, naj zadnja četrtina članov nima glasovalne pravice. O tem glasujejo le prve tri četrtine članov; če je predlog sprejet, glasujejo tudi o dotičnem vprašanju le prve $\frac{3}{4}$ članov.

Važen popravek. Ko je bila 4. stran današnjega „Napreč“ že do polovice natiskana, smo opazili, da je v Pravilih „Skupnega doma“ korektura slabo izvršena. Komur manjka 7. in 8. §, ima slab izvod, ki naj ga takole popravi: V § 3 naj namesto „ki služi“ postavi „da služi“. Drugi odstavek § 4, je § 5, tretji pa § 6., § 5 je § 7., 6. je 8., 7. je 9. V tem § je treba v zadnji vrstici 1. odstavka prečrtati „do“, da bo le „plačevanjem.“ Manjše napake ne motijo toliko, zato jih nismo navedli.

„Sloga“ ali bodoči „Skupni dom“ r. z. z. o. p. je imela 28. aprila 106 članov s polno vplačanimi deleži, 7 žen in 99 mož. To razmerje kaže, kako daleč je že ženska zavednost za možko. Mož je suženj kapitala, žena pa suženj sužnja. Hranilnih vlog je bilo 42.988 Din. Med hranilci je samo 1 žena, razen če štejemo med žene tudi 1 ženskega otroka, ki je med 4 mladoletnimi hranilci. Ali bo praznik dela to žalostno razmerje kaj izpremenil?

Pragerskp. Obračun je prišel žal prepozno, tabela je bila že natisnjena.

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 22. IV. 1924.	Din 2046.75
Alojz Gnezda, Ljubljana	5.—
Karol Košec, Žalec	8.—
Mila Baragova, Brežice	2.—
Josip Pastorek, Ljubljana	1.90
I. P. neizr. potnine 21. IV.	43.—
Franc Koribsky, Hrastnik	10.—
Franc Vračun,	5.—
Ivan Prodner	5.—
Alojz Kellner	5.—
Franc Beutel	4.50
Viktor Maurer	5.—
K. K. neizr. potnine 21. in 27. IV.	44.50
Vinko Popov Celje	20.—
L. Piliš	10.—
Al. Leskošek	2.—
Od 1. I. do 28. IV. 1924	skupaj Din 2217.65

Proti roparskim vitezom.

Od 1. I. do 1. IV.	Din 414.—
Franc Jelen, Celje	5.—
Martin Pondelak, Videm	4.—
Karlo Kocjančič, Krško	10.—
Karol Kisovec, Ljubljana	17.—
Od 1. I. do 28. IV. 1924.	Din 450.—

Popravek. S. Valentin Rejc ne bo reditelj pri ljubljanski koruzni procesiji na 1. maja, kakor trdimo v prilogi [str. 4 „Udarniki“]. Res je prevzel skrb za ureditev vsega potrebnega, lode ne kot somišljenik Udarnikov, ampak kot zaupnik delavstva iz Most. Zdaj je pa določen za govornika v Mojstrani. [Četrta stran je bila že tiskana, ko smo to zvedli — zato popravljamo na ta način].

Dopisi.

Šoštanj. Na zadnjem zborovanju obeh struj SSJ smo obravnavali vprašanje osebnih napadov itd. in smo sklenili, da se ne bomo vmešavali nikjer in tudi ne bomo napadali nobenega, ne z naše strani in ne s Korunove. Zašli pa smo na napačno pot, ker v „Socialistu“ z dne 26. IV. čitamo napad na s. Bernota. Tu so razne čenčarije, katere so za otroke in ne odrasle, ker je najmanj petnajstkrat Bernot in zopet Bernot v tistem dopisu omenjen. Če hoče dopisnik res kaj napisati, bi mu prav po domače svetovali, naj se poprej malo uči. Potem bo morda vedel, da ni ena oseba socializem ali organizacija, ampak vsi, kateri so organizirani. Na kakšen način naj bi šel potem zaveden delavec z vami? Mogoče

HOTEL BALKAN

CELJE, GOSPOSKA ULICA 7.

PRVOVRSTNO RESTAVRACIJO. — NA NOVO UREJENE SOBE. — SENČNAT VRT.

DOLENJSKI ČVIČEK. — VSAK DAN SVEŽE PIVO V SODČKIH.

Za izletnike znižane cene.

Za obilen obisk se priporoča Drago Bernardi,

hotelir in lastnik.

BRIVNICA.

Priporočam se cenj. občinstvu ter organ. delavstvu za obilen obisk.

Ivan Železnik

Celje, Kralja Petra c. 14.

zato, ker smo se odstranili od kapitalističnih podreptikov? Kdo pa je bolj zaveden, mi ali vi? Po-vedati vam moramo, da so zavedni ostali nam zvesti, pri vas je ravno narobe. Imate le razne mojstre, kateri živijo od vajencev in njih garanja, drugi so zopet takšni gostilničarji, kateri so organizirani zato, da jim delavec vse znosi, kar zasluži čez teden. To so kšeftsocialisti. Tretji so zopet priganjači Vošnjakove tovarne (pa ne vsi!), kateri so prišli res po milosti božji do priganjača s svojim podreptišvom. Tu se vidi, kje je prava delavska stranka, kje so res delavci organizirani! Socializem se ne pravi delavce šikanirati, to pod nos podreptikom, zapomnite si to! Dopisnik pravi tudi to, da naj se združimo. Kdor se res misli združiti, naj vstopi v staro organizacijo, ki ima zdaj svoje tajništvo v Krškem in konec bo vsega. Zedinjeni smo, ne maramo pa nobenih kšeftsocialistov ali podreptikov, takih sploh ne sprejmemo. Dalje piše, da je Bernot propadel. Tukaj je odgovor lahek za vsakega preprostelega delavca, samo za dopisnika v „Socialistu“ ne, ker nima toliko pameti kakor otrok. Če temu rečeš osel pa bo rekel osel, drugo si lahko sami mislite. Mi smo organizirani v stranki SSJ in ne pri Bernotu. On je samo nastavljen kot tajnik in se mora držati pravilnika, katerega je sprejelo delavstvo na trboveljskem kongresu. Lahko je govoriti o tem, da bo Bernot propadel, mi pa vemo, da posameznik, če hoče biti nepošten, ne more propasti v tistem smislu, ki ga meni dopisnik, vse delavstvo pa lahko propade. Če bo to pametno, seveda ne bomo mogli nikoli propasti. Zato kličemo vam vsem: Odstranite vse kšeftsocialiste, pa je zmaga naša! Dopisnik pravi tudi to, da se norčujemo iz delavske himne. Kdo se norčuje? Vi je še znate ne, in če jo znate, pa je ne razumete. Vi, vi se norčujete iz nje! Vi ste bili danes to, jutri to, danes klerikavzarji, jutri socialisti in obenem podreptniki. S takšnimi bo delavstvo, v kolikor še ni, kmalu pometlo z železno metlo, da bo enkrat konec vaše neumnosti! Dopisniku želimo dober tek in naj le dela tako dalje, bomo vsaj videli, kdor razdira, mi ali vi! Za drugokrat imamo zopet dovolj gradiva za vas, da boste res tulili. Če pridemo z vašimi imeni dan, potem bo delavstvo poučeno, kdo je tisti, ki z delavcem v obraz tako govori, kakor da so vse besede iz sladkorja, zadaj pa drži kramp, da ga udari po glavi. — Eden, ki gleda skozi zid.

(Op. ur. Ogledali smo si tisti dopis v „Socialistu“ in res je imeniten. Ne moremo dovolj priporočati, da naj čita „Socialista“ vsak, komur je mogoče, to je najboljši delo proti temu listu. Kdor ga ne pozna, ne bo ozdravel od enofrontarske bolezn! Prejeli smo obenem tudi že odgovor na drugi dopis v istem „Socialistu“, v katerem neki „stari socialist“ iz Savinjske doline blati s. Leskoška in priporoča delavstvu „ubogo delavsko paro“, kakor g. Marna, Tokana, sploh bivše poslance in Čebularja. Ta odgovor prihodnjič.)

Globoko pri Brežicah. Znano je, da obstaja v Globokem že več let podružnica Kmetijske družbe za Slovenijo. Ravno tako je tudi znano, vsaj tistim kateri čitamo in dogodke zasledujemo, kako koruptno in diplomatično delujejo SKS, JDS in SLS, da pridejo njih voditelji do korit v kako gospodarsko organizacijo. Sedaj se potegujejo, kakor nam je znano iz časopisnih informacij za Kmetijsko družbo kakor trije psi za kost, ni pa izključeno, da pride še četrti in prične še ta delati zgago pri tej kosti. Tako je tudi s podružnico v Globokem, katero tvorijo tri občine. Najzanimivejše po eni in najžalostnejše po drugi strani je pri tej podružnici to, da so nekateri glavni voditelji SKS, kakor Ivan Urek in nekateri drugi plačali članarino za približno 80 članov, česar pa večina teh članov sama ne ve. To se more seveda zato goditi, ker člani Kmetijske družbe sami nič ne skrbijo za red v tej organizaciji. Če bi se za to zanimali, bi morala biti njihova dolžnost, da izvolijo v podružniške odbore moške, kateri imajo 1. neomadeževano življenje za seboj, 2. ki imajo voljo delovati in pomagati ljudstvu v gospodarskem oziru s poučnimi tečaji, predavanji, s postavljanjem sadnih vrtov, s kupovanjem in prodajanjem vseh zemeljskih ter industrijskih pridelkov, ki so potrebni za človeško življenje, in sicer na združnem temelju; 3. ki bodo zmožni in voljni to združništvo tako voditi, da bo podobno hiši iz stekla, skozi katero je mogoče videti natančno vse delovanje in bo olajšana kontrola članov nad vodstvom; 4. ki bodo sestavili za članstvo takšen pravilnik, da ne bo mogel biti nihče drug član kakor tisti, kateri bodo prostovoljno podpisali pristopno izjavo, da hočejo družbo duševno in gmočno podpirati, ne pa tako, kakor delajo Ivan Urek in nekateri klerikalni ter liberalni funkcionarji, ki plačujejo sami za takšne člane, o katerih vemo, da bodo glasovali zanje oz. za njihovo stranko, kadar pridejo volitve krajevnega odbora ali pa delegatov za občni zbor. Vsem tistim, katerim so drugi plačevali, da sami ne vedo kdo in kdaj, pa naslednje v pouk. Če želite biti člani, zanimajte se sami za to, plačujete članarino in nadzorujte če pojde vaš denar v prid zadrugi ali pa posameznikom. Ne puščajte se po korupcionirati, kakor je to storil Ivan Urek iz Globokega nešteto krat pri raznih volitvah, da morate plesati kakor možički iz gumija, kadar on potegne za vrstico. Kdor pa ne misli biti član, Kmetijske družbe, naj to takoj sporoči njenemu komisariatu v Ljubljano, da mu ta natanko pove naslov dotičnega, ki je doslej zanj plačeval. Tako bo vsaj vedel, kdo ga hoče kupiti za 20 Din in ga imeti pri volitvah krajevnega odbora g. delegatov za psa, da bi mu nosil kosti skupaj, kosti, katere bi tak član pozneje smel pa samo od daleč gledati in bi se mu samo še sline cedile po njih. Zato naj tak član javno pove Ureku in ljudem, da se ne da kupovali, še manj pa da bi nosil ob času volitev kosti skupaj, ki bi bile v korist koritarjev ter teroristov.

Iz Št. Jerneja na Dolenjskem. Kdor želi priti po smrti v nebesa, naj se javi pri kaplanu Martinu Dimniku v Št. Jerneju na Dolenjskem. Tam dobi vsak grešnik odvezo, a le tedaj, če obljubi, da bo dal za kazni in pokoro naložen denar v cerkveni nabiralnik. Taksa za odpustanje grehov se odmerja po kakovosti storjenih pregreh. Tako se je zgodilo šentjernejskim fantom pri velikonočni spovedi, da so dobili namesto pokore nalog, plačati v cerkveni nabiralnik vsote od 5 do 20 dinarjev. Fantje pa so bili pametni in so z velikim ogorčenjem, na račun odveze, ta denar — zapili. (Če bi se dali g. kaplanu ociganiti za tisti denar, bi bil to greh. Da so denar zapili, namesto da ga porabijo za kaj pametnejšega, je pa tudi greh. Ur.)

Štore. Korenov socializem. Kakor v Celju, tako so tudi v Štorah Korenovci zelo na delu. Razen Poteža in Žoharja imajo še tudi nekaj drugih spoštovanja vrednih odbornikov, katere so izvolili na občnem zboru SPJ 24. februarja 1924, na katerem so objokovali tudi samotno tovarno, češ, da so tam baje sami Bernotovci. Novoizvoljeni predsednik SPJ se je zmenil z navzočo odborico SPJ, ki je zaposlena v tamošnji tovarni, da bi bilo nujno potrebno prebajkati Bernotovce. Mi pa že naprej opozarjamo to krepko odborico, da bo v omenjeni tovarni pri tem poslu doživela najbridkejšo blamažo, čeprav ima izredno dobro nabrušeni jeziček. Za ta posel bi ji svetovali, da si preskrbi moškega, ki bo najtežjega kalibra, z lažjim kakor je Korenov ne bo nič! Pa še temu bi svetovali, da se naj nikar ne približa temu Bernotovemu gnezdu brez popolne telesne straže s Čebularjem na čelu. Pa pustimo šalo na stran! Tukaj ni nobenega Bernotovca, pač pa lepo število zavednih proletarcev, kateri ne nasedajo raznim delavstvu pogubonosnim frazarjem, pač pa se drže proletarskega pravilnika in tudi ne poznajo nikake kameleonske morale. Nasvidenje v najbližji bodočnosti. — Naprejevec.

Ponikva ob južni železnici. Prav redko je kaj čitati iz naše občine in vendar si morete misliti, dragi člani in bralci „Ljudskega glasu“ ter „Napreja“, da vam tudi mi lahko kaj povemo, čeprav ne najveselejše novice. Navesti moramo predvsem, da imamo tudi pri nas vse časti vrednega župana klerikalca, ki je bil izvoljen po napaki obč. odbornikov naše stranke. Zdaj, ko se bližajo občinske volitve če prav močno agitira in seveda proti naši stranki. Pravi, da mi sploh ne spravimo več kandidatne liste skupaj. Mi mu svetujemo, naj se nič preveč ne zanima za našo stranko, naj premisli, kako se bo njemu godilo, da mu ne bo treba s samostojnimi generali zopet kompromis delati. Torej le na delo, pristaši SLS za samostojno listo, ker pristaši SKS vas tako nočejo več v svoje vrste! Za enkrat naj to zadostuje in če ne bo miru, poskrbimo za drugič kaj obsežnega. — Eden, ki vse opazuje.

Gorica pri Mariboru. O našem občnem zboru 13. IV. t. l. je bilo v „Ljudskem glasu“ že na kratko

poročeno. Kakor ste videli, se je začelo naše delavsko ljudstvo zopet zavedati, da je organizacija prepotrebna povsod. Kajti ona si prizadeva ljudstvo privedi do pravega spoznanja in izobrazbe, katere, žal, se veliko manjka. Žalostno toda resnično je, da se veliko delavstva ne zaveda svoje proletarske dolžnosti. Upati pa je, da se tudi ti ljudje počasi spametujejo in pridejo na pravo pot, ki jo najdeš edino v socialistični stranki Jugoslavije in Kmetisko-delavski zvezi. Kadar bo spoznal to resnico ves proletarijat, takrat bo buržoazija široko gledala in začela stopati s svojih zvišenih mest navzdol, s katerih nas sedaj tako neusmiljeno biča. Položila bo svoja mesta pred proletarijat in rekla: „Sodite nas po našem zasluženju“. Tako torej, sodrugi, vztrajno na delo za boljšo bodočnost, naj se zbudi, kdor še spi! — Odbor, ki je bil izvoljen 13. aprila, je sledeči: Anton Tomanič, predsednik, Franc Šraml, predsednikov namestnik, Alojz Kovačič, blagajnik, Boštjan Tomanič, blagajnik namestnik, Simon Gajkovič, tajnik, Franc Robar, tajnikov namestnik, Franc Malej in Anton Umik v nadzorstvo, dalje še sledeči odborniki: Jakob Šešerko, Jože Robar, Konrad Robar in Anton Lamberger.

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje. S pakovanjem in poštino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 124 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 252. Hrvatsko.

Inserat

pomeni, da išče tvrdka med čitatelji odjemalcev, pravzaprav dobička. Banke pri naših čitateljih ne iščejo ničesar več. To je

znamenje razredne zavesti pri bankah in pri proletariatu.

Kaj pa druge tvrdke, tiste, ki bi jih sploh ne bilo, če bi jim ne nosil denarja proletarijat? Tudi tu bo moralo priti do delitve duhov, mi smo odločni nasprotniki takih „enotnih front“. Kdor inserira samo v „Orjuni“, naj mu nosijo svoj denar orjunci!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

29. IV. Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

4020

Prijubljeno, ki jo uživa „Žika“ bolj in bolj, je najboljši priporočilo za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanka v vsaki hiši, prav tako spoznavajo naše gospodinjice danes, da je mogoče z „Žiko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobliva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

Prvovrstnega čevljar-skega pomočnika

iščemo. Dobra šolska izobrazba ali s samouštvom pridobljeno splošno znanje je prvi pogoj. Prosilec mora biti vojaščine prost. Prošnje z natančno navedbo vseh podatkov in plačilnih zahtev je nasloviti pod „Trajno“ na upravo lista.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

priporoča svojo bogato zalogo:

Pisalnih strojev „Adler“ in „Urania“.

Šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Voznih koles

Styria - Dürrkop - Orožno kolo (Waffenrad).

Ceniki zastoj in franko.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija